

**MINISTERUL CONSTRUCȚIILOR
ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE**

AGENȚIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD

R A P O R T

privind implementarea Planului de activitate pentru anul 2010

în ianuarie - decembrie 2010

Decembrie 2010

CUPRINS

Introducere	4
1 Principalele activități ale Agenției de Dezvoltare Regională Sud în lunile ianuarie - decembrie 2010.....	5
1.1 Dezvoltarea instituțională a Agenției de Dezvoltare Regională Sud	5
1.2 Finalizarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud.....	11
1.2.1 Organizarea procesului de consultări publice a Strategiei de Dezvoltare Regională.....	12
1.2.2 Redactarea proiectului SDR Sud și elaborarea documentului final.....	12
1.2.3 Aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud de Consiliul Regional de Dezvoltare Sud.....	12
1.2.4 Elaborarea variantei scurte a SDR Sud.....	12
1.2.5 Colectarea unor date economice, sociale și de mediu din regiune.....	13
1.3 Identificarea și finanțarea proiectelor de dezvoltare regională pentru anul 2010.....	13
1.3.1 Implementarea și monitorizarea proiectelor în anul 2010.....	18
1.4 Dezvoltarea sistemului de monitorizare și evaluare a măsurilor de susținere a dezvoltării regionale.....	22
1.5 Formarea capacităților instituțiilor și partenerilor locali în domeniul dezvoltării regionale.....	23
1.5.1 Vizite de studiu peste hotare	25
1.6 Dezvoltarea și implementarea Planului de informare și comunicare al Agenției de Dezvoltare Regională Sud.....	27
1.7 Crearea parteneriatelor regionale (inclusiv parteneriate public-private eficiente create cu donatorii externi).....	31
2 Alte activități.....	37
2.1 Cooperarea cu partenerii de dezvoltare.....	37
2.1.1 Cooperarea cu DFID/SIDA.....	37
2.1.2 Cooperarea cu GTZ.....	40
2.1.3 Cooperarea cu EPTISA.....	41
3 Anexe	43
Anexa 1	43
Anexa 2	45
Anexa 3	46

Anexa 4	48
Anexa 5	48
Anexa 6	50
Anexa 7	52

Introducere

Agencia de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) este o instituție publică, non-profit, cu personalitate juridică, care funcționează în domeniul dezvoltării regionale. ADR Sud și-a început activitatea în anul 2009 ca urmare a implementării prevederilor Legii cu privire la Dezvoltarea Regională în Republica Moldova (Legea Nr. 438 din 28.12.2006). Activitatea Agenției de Dezvoltare Regională Sud este coordonată de Consiliul Regional de Dezvoltare Sud, care întrunește președinții Consiliilor Raionale din RDS, reprezentanți din rândul primarilor, a antreprenorilor și activiștilor societății civile.

ADR Sud are rolul de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă a întreg teritoriului regiunii, urmărind înlăturarea dezechilibrelor dintre diferitele zone ale acesteia (raioanele Cahul, Cantemir, Cimișlia, Căușeni, Basarabeasca, Leova, Taraclia, Ștefan-Vodă) în favoarea locuitorilor ei.

În perioada de raportare (ianuarie - decembrie 2010) principalele activități au fost axate pe dezvoltarea instituțională și consolidarea organizațională a Agenției de Dezvoltare Regională Sud ca principala structură capabilă să contribuie la dezvoltarea durabilă și echitabilă a Regiunii de Dezvoltare Sud.

Prezentul raport este structurat în 2 compartimente. Primul compartiment „Principalele activități ale Agenției de Dezvoltare Regională Sud în lunile ianuarie - decembrie 2010” este realizat în conformitate cu obiectivele formulate în planul de activități al ADR Sud pentru anul 2010 și acțiunile implementate pentru atingerea acestor obiective. Acestea sunt:

- **Obiectivul 1. Dezvoltarea instituțională a Agenției de Dezvoltare Regională Sud**
- **Obiectivul 2. Finalizarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud**
- **Obiectivul 3. Identificarea și finanțarea proiectelor de dezvoltare regională pentru anul 2010**
- **Obiectivul 3.1. Implementarea și monitorizarea proiectelor în anul 2010**
- **Obiectivul 4. Dezvoltarea sistemului de monitorizare și evaluare a măsurilor de susținere a dezvoltării regionale**
- **Obiectivul 5. Formarea capacităților instituțiilor și partenerilor locali în domeniul dezvoltării regionale**
- **Obiectivul 6. Dezvoltarea și implementarea Planului de informare și comunicare al Agenției de Dezvoltare Regională Sud**
- **Obiectivul 7. Crearea parteneriatelor regionale (inclusiv parteneriate public-private eficiente cu donatorii externi)**

Al doilea compartiment al raportului intitulat „Alte activități” sînt prezentate activitățile orientate spre cooperarea cu partenerii de dezvoltare a ADR Sud. Printre aceștia: Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord DFID/SIDA, Biroul pentru Cooperarea Tehnică a Germaniei (GTZ), EPTISA, care au contribuit semnificativ la consolidarea ADR ca instituție performantă în domeniul dezvoltării regionale.

1 Principalele activități ale Agenției de Dezvoltare Regională Sud în lunile ianuarie - decembrie 2010

1.1 Dezvoltarea instituțională a Agenției de Dezvoltare Regională Sud

În vederea atingerii acestui obiectiv au fost întreprinse eforturi în următoarele direcții:

- 1.1 înregistrarea ADR Sud ca instituție publică;
- 1.2 angajarea personalului;
- 1.3 dotarea cu echipament a oficiului;
- 1.4 elaborarea instrumentelor de promovare a ADR Sud
- 1.5 lansarea oficială a activității ADR Sud;
- 1.6 instruirea personalului angajat;
- 1.7 activitatea Consiliului Regional de Dezvoltare Sud

Rezultatele acestor eforturi s-au materializat în următoarele:

1.1 La 18 decembrie 2009 Agenția de Dezvoltare Regională Sud a fost înregistrată ca instituție publică la Camera Înregistrării de Stat (nr. 12960 din 18.12.2009). Până la finele lunii ianuarie ADR Sud a fost înregistrată la toate organele de evidență a contribuabilului (Inspectoratul fiscal, Biroul național de statistică, Casa națională de asigurări sociale). A fost confecționată ștampila ADR și deschis contul trezorerial în subdiviziunea teritorială Cimișlia a Trezoreriei de Stat.

1.2 În luna februarie 2010 a avut loc concursul de angajare a personalului ADR. În cadrul agenției au fost angajați 5 specialiști (*organigrama ADR Sud – anexa 3*). Către sfârșitul lunii au fost semnate ordinele de angajare și contractele de muncă. Fiecare angajat a făcut cunoștință cu fișa de post și a discutat cu directorul ADR asupra atribuțiilor și responsabilităților ce-i revin. Au fost elaborate, deasemenea, și fișele de evaluare a personalului care servesc ca instrument de măsurare a performanțelor atinse de membrii echipei ADR.

1.3 În paralel cu desfășurarea concursului de angajare a personalului au avut loc lucrările de reparație a sediului ADR. Reparația a fost realizată cu suportul financiar al DFID. Sediul ADR dispune de 4 încăperi cu o suprafață totală de 95,85 m². În luna martie 2010 cu suportul DFID sediul ADR a fost dotat cu echipament de birou și mobilier. Cu suportul proiectului MDRD finanțat de DFID au fost procurate 6 calculatoare, 2 notebook-uri, aparat de imprimare multifuncțional, 2 imprimante, proiector și mobilierul necesar, în birouri au fost instalate liniile de telecomunicații și internet. A fost încheiat contractul de locațiune cu Consiliul Raional Cimișlia. În procesul de pregătire și amenajare a oficiului ADR Sud pentru lansarea oficială a activității și-a adus contribuția financiară și Biroul pentru Cooperare Tehnică a Germaniei GTZ.

1.4 În scopul stabilirii identității ADR Sud și pentru promovarea acestei instituții publice în perioada de raportare s-a început activitatea de elaborare a instrumentelor de promovare a ADR Sud. Echipa a formulat Mesajul de Comunicare al ADR Sud, a aprobat logo-ul și sloganul agenției, au fost create e-mailurile agenției și colaboratorilor. Din partea proiectului DFID au fost recepționate materiale promoționale: mape, pixuri, calendare, pliante, care au fost distribuite beneficiarilor în cadrul activităților realizate de ADR în primul semestru de activitate.

1.5 Ședința Consiliului Regional de Dezvoltare Sud din 22 ianuarie 2010 a aprobat planul de activități al ADR Sud pentru anul 2010 și bugetul ADR Sud pentru aceeași perioadă. Una din activitățile imediate planificate a fost lansarea oficială a activității ADR Sud. La data de 20 aprilie 2010 la Cimișlia a avut loc evenimentul de lansare a ADR Sud cu participarea oficialităților statului, membrilor CRD, reprezentanți ai donatorilor externi, activiști din ONG-uri, mass-media locală și națională (circa 150 persoane).

În vederea asigurării bunei funcționări a agenției în cadrul ședințelor interne de lucru angajații ADR Sud au luat cunoștință cu:

- Regulamentul ADR Sud;
- Manualul Operațional, fiind elaborate unele propuneri de îmbunătățire a MO.

1.6 În scopul consolidării capacităților, pe parcursul anului 2010, personalul ADR Sud a participat la diferite tipuri de evenimente instructive:

- seminare naționale organizate de MCDR în parteneriat cu DFID;
- instruirii interne organizate de consultanții proiectului MDRD;
- ședințe de lucru organizate de MCDR;
- instruirii și schimb de experiență sectorial
- vizite de studiu și evenimente internaționale
- ateliere de lucru la sediul ADR Sud
- alte tipuri de activități

TABELUL ACTIVITĂȚILOR DE INSTRUIRE

<i>Nr.</i>	<i>Tematica instruirilor</i>	<i>Perioada de organizare</i>	<i>Locul desfășurării</i>	<i>Număr persoane instruite</i>
<i>Seminare naționale organizate de MCDR în parteneriat cu DFID și GTZ</i>				
1.	Consolidarea capacității instituționale pentru implementarea politicii de dezvoltare regională”	23-25 februarie	Chișinău	6 angajați ADR 2 consultanți DFID
2.	„Contabilitatea, impozitarea și raportarea în ADR”	19-20 martie	Chișinău	2 angajați ADR
3.	„Sistemul național de achiziții publice”	29-30 martie	Chișinău	3 angajați ADR
4.	Seminarul cu tema ”Project Cycle Management” organizat de Biroul de Cooperare Tehnică al Germaniei în R.Moldova	4 mai	Chișinău	1 angajat ADR
5.	Utilizarea programului 1 C	16-17 iunie	Chișinău	1 angajat ADR
6.	„Monitorizarea și evaluarea pentru dezvoltarea regională în Republica Moldova”	22-23 iunie	Chișinău	2 angajați ADR 2 consultanți DFID
7.	„Reglementarea muncii în ADR-uri”	22-23 iunie	Chișinău	2 angajați ADR

8.	”Comunicarea cu publicul: de la comunicatul de presă la evenimentele publice”	6-7 iulie	Chişinău	2 angajați ADR
9.	”Comunicarea cu publicul: de la comunicatul de presă la evenimentele publice”	9-10.07.10	Chişinău	2 angajați ADR Sud
10.	„Rolul administrației publice locale în crearea infrastructurii de suport pentru întreprinderile mici și mijlocii”	15-16.07.10	Soroca	1 angajat ADR Sud
11.	”Implementarea proiectelor de infrastructură”	27.07.10	Chişinău	4 angajați ADR Sud
12.	„Bazele sistemului achizițiilor publice”, modul 1	5.08.10	Chişinău	3 angajați ADR Sud
13.	„Bazele sistemului achizițiilor publice”, modul 2	13.08.10	Chişinău	3 angajați ADR Sud
14.	„Bazele sistemului achizițiilor publice”, modul 3	03.09.10	Chişinău	3 angajați ADR Sud
15.	Seminar de instruire pentru actualizarea paginii web	13.09.10	Ialoveni	2 angajați ADR Sud
<i>Seminare locale organizate de consultanții DFID</i>				
16.	„Instruiri privind utilizarea programului Power Point și realizarea unor prezentări eficiente”	9 martie	Cimilia	6 angajați ADR
17.	„Redactarea unei cereri de finanțare”	31 martie-1 aprilie	Cimilia	6 angajați ADR
18.	„Monitorizarea și evaluarea proiectelor”	30 aprilie	Cimilia	6 angajați ADR 1 reprezentant GTZ
19.	„Managementul ciclului de proiect (PCM)”	18, 21 mai	Cimilia	6 angajați ADR 1 reprezentant GTZ
20.	„Managementul proiectelor și comunicarea eficientă”, expert asociația „New chance” Romania, Bîrlad, Marius Valsan	28 mai	Cimilia	6 angajați ADR 1 reprezentant GTZ
<i>Sedințe de lucru organizate de MCDR</i>				
21.	„Elaborarea POR și activitățile imediat următoare ale ADR”	28-29 aprilie	Chişinău	3 angajați ADR 1 consultant DFID 1 reprezentant GTZ
22.	„Instruire cu privire la modalitatea de prezentare a instrucțiunilor utilizatorului”	11 mai	Chişinău	6 angajați ADR 2 consultanți DFID 1 reprezentant GTZ
<i>Instruiri și schimb de experiență sectorial</i>				
23.	”Implementarea proiectelor de infrastructură”	27.07.10	Or. Ialoveni	4 colaboratori ADR
24.	”Experiența Poloniei în domeniul dezvoltării	01.10.10	Or. Cimişlia	9 angajați și

	regionale”			consultanți ADR Sud
25.	“Căutarea Celor Mai Bune Practici în Gestionarea Deșeurilor Solide –Schimb de Experiențe Practice și Abordări ocativ e”	4-5.11.10	Or. Șoldănești	2 persoane: colaborator ADR și consultant GTZ
26.	“Experiența Poloniei în domeniul politicii locativ-comunale. Parteneriatul privat. Dezvoltarea rurală”	23.11.10	Ambasada Poloniei, Chișinău	2 persoane ADR Sud și 6 reprezentanți ai RDS
<i>Vizite de studiu și evenimente internaționale</i>				
27.	Vizită de studiu în Macedonia și participarea la conferința Internațională „Overcoming Regional Disparities” in Ohrid, Macedonia	4-9.09.10	Ohrid, Macedonia	1 angajat ADR Sud
28.	Vizită de studiu la Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est din România.	15 – 18.09		2 angajați ADR Sud
29.	Vizită de studiu la ADR Timișoara, România	22 – 25.09		2 angajați ADR Sud
30.	Vizită de studiu în Republica Cehă pentru studierea experienței în domeniul parteneriatului public-privat	7 - 13.11.10	Praga	1 angajat ADR Sud
31.	Vizită de studiu în Republica Cehă orientată spre studierea “Reformei administrației publice la nivel local și regional pentru experți în domeniul guvernării democratice din statele parteneriatului estic ”	7 - 13.11.10	Praga	1 angajat ADR Sud
32.	Vizită de studiu în Republica Cehă ”Moldova: sprijinul dezvoltării regionale”	4 - 11.12.10	Praga	1 angajat ADR Sud
33.	Forumul Regional de Investiții Nord-Est, ediția a VII, la Iași, România	4-5.11.10	Iași	1 angajat ADR Sud
<i>Ateliere de lucru la sediul ADR Sud</i>				
34.	Ședința de lucru cu expertul DFID, dna Anne Thomson privind elaborarea indicatorilor de monitorizare a proiectelor acceptate spre finanțare	12.08.10	Cimișlia	Echipe ADR Sud
35.	Atelier de lucru cu reprezentanții MCDR pentru evaluarea gradului de pregătire a proiectelor aprobate spre finanțare pentru procedurile de achiziție publică”	21.10.2010	Cimișlia	Echipe ADR Sud

36.	Vizita de lucru a reprezentanților MCDR și ”Înscenarea procedurii de achiziție publică”	01.12.10	Cimișlia	Echipa ADR Sud
37.	Atelier de lucru în vederea cunoașterii specificului de activitate al instituțiilor publice din R Moldova organizat de CONTACT-Cahul și Centrul Pro-Europa Cahul	17.12.10	Cimișlia	Echipa ADR Sud

În același timp, colaboratorii ADR Sud au participat în cadrul unor evenimente instructive organizate cu scopul de promovare/replicare a experiențelor europene în domeniul dezvoltării regionale. Printre acestea se numără:

- ✓ Seminarul organizat de ONG din Cehia „People in Need” (07.04.2010);
- ✓ Seminarul „Transferul experienței Cehe de reforme economice – suport pentru dezvoltarea capacităților inovatoare și antreprenoriale în Moldova” (Czech INVENT 9-10 iunie 2010) ;
- ✓ Vizită de lucru „Experiența Poloniei în domeniul dezvoltării regionale. Asistența acordată în cadrul programului „Small Grants” (ambasada Poloniei 29 iunie 2010) ;
- ✓ Organizarea în parteneriat cu MCDR a vizitei dlui Siim Valmar Kiisler, Ministru pentru Afaceri Regionale al Estoniei, însoțit de dl. Veaceslav Guțuțui, viceministrul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale din Republica Moldova (07.07.2010);
- ✓ Vizita de lucru și evaluare în teritoriu a reprezentanților DFID (Marea Britanie) Dlui Lu Ecclestone, Governance Advisor; Dul Karl Livingstone, economist și a Dnei Silvia Apostol, Development Officer (14.07.2010).

În scopul îmbunătățirii capacităților și pentru cunoașterea mai profundă a problemelor din diferite domenii tangențiale dezvoltării regionale colaboratorii ADR Sud au fost implicați în activități organizate de structuri și instituții relevante de stat și non-guvernamentale, au participat la instruire și evenimente inițiate de diferite organizații axate pe subiecte de interes pentru agenție. Printre acestea pot fi enumerate următoarele:

- ✓ vizita de studiu în cadrul lansării proiectului agricol „Instalația solară” organizat de GTZ în s. Meleșeni, r-l Călărași (16.04.2010);
- ✓ masă rotundă de discuție a versiunii preliminare a studiului „Atractivitatea investițională a Republicii Moldova” și „Pachetul de soluții investiționale pentru Regiunea de Dezvoltare Sud” elaborate de către „Expert Group” (mai 2010);

- ✓ cursul destinat autorităților publice locale „Colectarea, analiza și interpretarea datelor sociale în scopul prevenirii crizelor” (IDIS „Viitorul” 24-25 iunie 2010);
- ✓ masa rotundă de lansare a studiului „Atractivitatea investițională a regiunilor Republicii Moldova” organizată de Centrul Analitic Independent „EXPERT - GRUP” (6 august);
- ✓ atelierul „Clustere transfrontaliere – o cale spre europenizarea IMM- urilor” organizat de ODIMM (24 septembrie);
- ✓ Reuniunea Grupului Coordonator a Programului Bunelor Practici ale APL, organizat de IDIS „Viitorul” (29 septembrie);
- ✓ „Aspectele importante privind eficacitatea dezvoltării structurilor comerciale și guvernamentale” organizat de OPEM (21 octombrie);
- ✓ „Forumul Economic „Cooperarea transfrontalieră România - Republica Moldova” organizat de Consutul General al României de la Cahul (25 octombrie).

1.7 Pe parcursul perioadei de raportare ADR Sud a asigurat funcționalitatea Consiliului Regional de dezvoltare Sud. Consiliul Regional este structura regională deliberativă, fără personalitate juridică, constituită în vederea elaborării, coordonării și monitorizării politicii de dezvoltare regională la nivelul Regiunii de dezvoltare Sud , formată din raioanele Iasarebeasca, Cahul, Cantemir, Căușeni, Gișișlia, Leova, Ștefan Vodă, Taraclia. Consiliul funcționează în baza „Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud”

Conducerea CRD

<i>Numele</i>	<i>Funcția</i>
Malașevschii Andrei, președintele raionului Cantemir	Președintele CRD
Berilă Valeriu, președintele raionului Ștefan Vodă	Vice-Președinte CRD
Culeșov Maria, director ADR Sud	Secretar CRD

Consiliul Regional are 32 de membri, fiind alcătuit din președinții raioanelor componente și câte un reprezentant al asociațiilor de primari, societății civile și sectorului privat din fiecare raion al regiunii.

În perioada ianuarie-iunie 2010 au fost pregătite și desfășurate 3 ședințe ale CRD Sud (22 ianuarie, 24 martie și 18 iunie 2010) la care s-au discutat probleme și au fost luate decizii importante vizavi de activitatea ADR Sud și procesul de dezvoltare regională.

Deciziile aprobate de CRD Sud:

Nr.	Ședința	Decizii aprobate
1.	22 ianuarie 2010	<p><i>Nr. 1 "Cu privire la aprobarea devizului cheltuielilor de organizare și funcționare a Agenției de Dezvoltare Regională Sud"</i></p> <p><i>Nr. 2 "Cu privire la alegerea Președintelui și Vicepreședintelui Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud"</i></p> <p><i>Nr. 3 "Cu privire la aprobarea bugetului pentru anul 2010 al Agenției de dezvoltare regională sud"</i></p> <p><i>Nr. 4 "Cu privire la aprobarea planului de activitate a Agenției de Dezvoltare Regională Sud pe anul 2010"</i></p>
2.	24 martie 2010	<p><i>Nr. 5 "Cu privire la aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud"</i></p> <p><i>Nr. 6 "Cu privire la modificarea și completarea regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud"</i></p> <p><i>Nr. 7 "Cu privire la desemnarea secretarului consiliului regional de dezvoltare SUD"</i></p>
3.	18 iunie 2010	<p><i>Nr. 8 "Cu privire la aprobarea Planului Operațional Regional"</i></p>

1.2 Finalizarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud

Strategia de Dezvoltare Regională Sud are o importanță majoră pentru Regiunea de Dezvoltare Sud, reprezentând documentul de politici pe termen mediu care va facilita și stimula dezvoltarea economică și socială a regiunii și va contribui la atingerea obiectivelor regionale de dezvoltare durabilă. În perioada de raportare ADR Sud a realizat mai multe activități care au avut ca finalitate aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud, parcurgând următoarele etape:

- I. Organizarea procesului de consultări publice a Strategiei de Dezvoltare Regională.
- II. Redactarea proiectului SDR Sud și elaborarea documentului final.
- III. Aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud de Consiliul Regional de Dezvoltare Sud.
- IV. Elaborarea variantei scurte a SDR Sud.
- V. Elaborarea unor baze de date economice, sociale și de mediu a regiunii

1.2.1 Organizarea procesului de consultări publice a Strategiei de Dezvoltare Regională.

În scopul asigurării transparenței procesului decizional, la 4 martie 2010 Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova a lansat procesul de organizare a consultărilor publice a Strategiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud. În acest sens, la data de 9 martie 2010 Agenția de Dezvoltare Regională Sud a inițiat procesul consultărilor în Regiunea de Dezvoltare Sud.

Pentru organizarea eficientă a acestui proces ADR Sud a utilizat următoarele metode de consultare a populației:

1. Expedierea prin e-mail a anunțului și a Strategiei de Dezvoltare Regională Sud către membrii Consiliului Regional de Dezvoltare și ONG-uri din regiune (circa 60)
2. Plasarea anunțului și a Strategiei de Dezvoltare Regională Sud pe site-ul MCDR și site-urile unor Consilii Raionale (CR Leova, CR Cahul, CR Cimișlia)
3. Afișarea anunțului privind consultarea publică a Strategiei de Dezvoltare Regională Sud în locuri publice de acces a cetățenilor în toate raioanele regiunii.

În urma consultărilor publice au fost colectate în total 64 propuneri și sugestii de îmbunătățire și completare a conținutului Strategiei RDS. Recomandările pe marginea proiectului de decizie au fost colectate până la data de 19 martie 2010 de către directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud în baza cărora a fost elaborată o matrice cu sinteza propunerilor. Acestea se refereau atât la conținutul de bază al strategiei cât și la greșeli de ordin redacțional. Din acestea au fost acceptate 44 sugestii, iar 20 propuneri au fost rejectate ca nefondate.

1.2.2 Redactarea proiectului SDR Sud și elaborarea documentului final.

Sugestiile constructive privind complectarea și modificarea Strategiei de dezvoltare Regională au fost introduse în conținutul documentului. Astfel la data de 20 martie 2010 a fost definitivată varianta finală a SDR Sud, care a fost expediată către MCDR.

1.2.3 Aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud de Consiliul Regional de Dezvoltare Sud.

La 24 martie 2010 a avut loc ședința Consiliului Regional de Dezvoltare. Principiul subiect inclus în ordinea de zi a fost aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud. La ședință au fost prezenți 28 (din 32) membri ai CRD. Cu votul a 28 de membri ai CRD s-a decis aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud și acceptarea propunerilor parvenite pe parcursul consultărilor publice.

1.2.4 Elaborarea variantei scurte a SDR Sud.

La solicitarea MCDR în urma mai multor ședințe de lucru a fost elaborată varianta scurtă a SDR Sud care va fi tipărită și diseminată partenerilor de dezvoltare. Documentul final al SDR Sud în varianta scurtă a fost finalizat și depus la MCDR la data de 3 iunie 2010.

1.2.5 Colectarea unor date economice, sociale și de mediu din regiune

Au continuat activitățile pentru colectarea datelor de la nivel regional, implicarea regiunii în cadrul unor mini-studii și cercetări care au ca scop fundamentarea planurilor, priorităților și proiectelor regionale, cât și reactualizarea datelor și adaptarea la necesitățile de dezvoltare socio-economică a RDS.

În scopul creării bazelor de date regionale și în corespundere cu acțiunile din Planul Operațional Regional Sud în perioada menționată la ADR Sud a avut loc colectarea și stocarea diferitor tipuri de documente, planuri de țară și strategii, care sunt utilizate pentru o analiză mai amplă a situației din teritoriu și pentru argumentarea problematicii regiunii în identificarea și atragerea de surse financiare externe. Astfel în primele 3 luni ale semestrului II:

- ✓ au fost stocate, depozitate și analizate Strategiile de dezvoltare socio-economică a celor 8 raioane constituente ale RDS. Informațiile din strategii au fost cumulate într-un document sumar în care accentul a fost pus pe zonele problematice ale regiunii de sud la nivel de comunități, raioane și interraionale; dinamica și tendințele în dezvoltarea pe domenii la diferite nivele ale structurilor administrativ-teritoriale, puncte tari și slabe ș.a.;
- ✓ au fost colectate strategiile naționale sectoriale în domeniile apă și canalizare, drumuri, turism, resurse naturale, IMM... care sunt utilizate în aceleași scopuri ca și documentele colectate din Consiliile Raionale ale RDS. În același timp, aceste strategii au fost analizate, fiind identificate localitățile RDS care se conțin în diferite strategii și modul în care acestea urmează a fi implicate în soluționarea problemelor prioritare.

1.3 Identificarea și finanțarea proiectelor de dezvoltare regională pentru anul 2010.

Activitatea ADR Sud orientată spre identificarea și finanțarea proiectelor de dezvoltare regională din anul 2010 poate fi grupată conform următoarelor etape de lucru:

I etapă: Lansarea Apelului pentru propuneri de proiecte și elaborarea POR

II etapă: Vizitele în teritoriu pentru analiza proiectelor care au un grad avansat de pregătire tehnică în vederea finanțării lor în anul 2010;

III etapă: Lucrul cu proiectele și elaborarea notelor informative;

IV etapă: Aprobarea DUP;

V etapă: Selectarea proiectelor pregătite pentru finanțare din FNDR în anul 2010;

VI etapă: Organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziție publică pentru proiectele finanțate în anul 2010.

Etapa I. Activitățile ADR după 10 mai 2010 odată cu lansarea Apelului pentru propuneri de proiecte de către MCDR și pînă la finele perioadei de raportare pot fi grupate astfel:

- a. Activități de pregătire pentru lansarea Apelului de propuneri în regiune;
  - b. Sesiuni de instruire organizate pe teritoriul RDS;
  - c. Consultanță oferită potențialilor aplicanți;
  - d. Elaborarea proiectelor din partea ADR Sud;
  - e. Recepționarea proiectelor regionale și evaluarea administrativă a acestora;
  - f. Elaborarea POR cu includerea proiectelor propuse din RDS;
  - g. Aprobarea POR de către CRD Sud;
- a. În perioada de pregătire pentru lansarea în regiune a Apelului Propunerilor de proiecte la ADR Sud s-au realizat următoarele:
- ✓ pregătirea prezentărilor Power Point cu referință la instrucțiunile pentru utilizator și formularul de aplicare. Au fost organizate sedințe de lucru în cadrul carora colaboratorii ADR au efectuat prezentări, iar consultanții MDRD au venit cu analiza calității acestora și au oferit un feed-back constructiv în vederea îmbunătățirii prezentărilor;
  - ✓ elaborarea graficului organizării seminarelor de instruire în teritoriu,
  - ✓ crearea a 2 echipe mobile compuse din câte 3 angajați ADR și 1 consultant MDRD, pregătite de a realiza sesiunile de instruire în teritoriu;
  - ✓ Definitivarea prezentărilor PP.
- b. În scop de informare și instruire a potențialilor beneficiari ai Apelului Propunerilor de proiecte lansat de MCDR au fost organizate următoarele activități:
- ✓ 17 mai 2010 - sesiune de instruire privind participarea la concursul de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională organizată în or. Cimișlia pentru reprezentanți ai raioanelor Cimișlia și Basarabeasca;
  - ✓ 17 mai 2010 - sesiune de instruire privind participarea la concursul de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională organizată în or. Căușeni pentru reprezentanți ai raioanelor Căușeni și Ștefan Vodă.
  - ✓ 19 mai 2010 – sesiune de instruire privind participarea la concursul de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională organizată în or. Cantemir pentru reprezentanți ai raioanelor Cantemir și Leova;
  - ✓ 19 mai 2010 – sesiune de instruire privind participarea la concursul de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională organizată în or. Cahul pentru reprezentanți ai raioanelor Cahul și Taraclia

În cadrul ședințelor angajații ADR au oferit răspunsuri la întrebările participanților și consultanță nemijlocită potențialilor aplicanți. La seminarele de instruire au participat peste 250 reprezentanți din RDS, preponderant autorități publice locale.

- c. După finalizarea seminarelor de lansare a apelului pentru propuneri de proiecte în cadrul Agenției a început procesul de consultare a potențialilor aplicanți. A fost elaborat un grafic de consultări mediatizat telefonic și prin intermediul site-ului ADR. În perioada 20 mai – 10 iunie 2010 au beneficiat de consultanță în vederea elaborării proiectelor potențiali aplicanți din peste 15 localități din RDS.
- d. Echipa ADR Sud a elaborat și depus la concursul lansat de MCDR 3 proiecte orientate spre dezvoltarea RDS, axate pe următoarele programe:
  - 1) **Dezvoltarea IMM și a infrastructurii de afaceri: proiectul „Evaluarea fezabilității unei rețele de parcuri industriale în Regiunea de Dezvoltare Sud”;**

2) *Protecția mediului ambiant, resurselor naturale și prevenirea calamităților naturale: proiectul „Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud”;*

3) *Îmbunătățirea atractivității turistice: proiectul “Valul lui Traian – un traseu comun de promovare a locațiilor pentru investiții și turism în regiunea Sud”.*

Toate proiectele elaborate de ADR Sud sunt cu impact regional, iar partenerii proiectelor au fost implicați în procesul discutării și elaborării acestora, fiecare APL de nivel I și II/partener semnând declarații de parteneriat cu ADR Sud ca confirmare a interesului manifestat pentru soluționarea problemelor ridicate de proiectele agenției.

- e. În cadrul Apelului propunerilor de proiecte lansat de MCDR din mijloacele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională finalizat la 10 iunie 2010 Autoritățile Publice Locale de nivel I și II din RDS au prezentat 29 propuneri de proiecte repartizate conform priorităților după cum urmează:

Prioritatea I – 18 propuneri de proiecte;

Prioritatea II – 2 propuneri de proiecte;

Prioritatea III – 9 propuneri de proiecte; (*anexă 4*)

La 11 iunie 2010 în incinta sediului **Agenției de Dezvoltare Regională Sud** a avut loc ședința de verificare administrativă a propunerilor de proiecte, prezidată de dl Andrei Malașevschi, președintele Consiliului Regional de Dezvoltare Sud.

Grupul de lucru a fost constituit din:

- **Andrei Malașevschi** (președintele CRD Sud) – președintele Grupului de lucru;
- **Valeriu Beril** (vicepreședintele CRD Sud) – membru al Grupului de lucru;
- **Maria Culeșov** (directorul ADR Sud) – membru al Grupului de lucru;
- **Sergiu Andronachi** (specialist în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor ADR Sud) - membru al Grupului de lucru;
- **Alexandru Gîncu** (șef-adjunct Direcție generală, șef Direcție politică și cooperare regională, reprezentant al Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale.) – membru al Grupului de lucru.

Grupul de lucru a efectuat verificarea administrativă a Propunerilor de Proiecte în conformitate cu Îndrumarul privind verificarea administrativă și examinarea preliminară și Grila de examinare preliminară a propunerilor de proiecte în domeniul dezvoltării regionale.

- f. Un șir de activități ale ADR Sud în perioada de raportare a vizat elaborarea Planului Operațional Regional. Lucrul asupra acestui document a început după desfășurarea seminarului „Elaborarea POR și activitățile imediat următoare ale ADR” (28-29 aprilie 2010, Chișinău) în cadrul căruia angajații ADR au fost instruiți în vederea elaborării POR. Activitatea de concepere, elaborare și redactare a documentului a derulat în două etape. La etapa I au fost identificate activitățile prioritare pentru implementarea SDR care ulterior au fost incluse în POR, printre acestea fiind inclus și setul de acțiuni propus de partenerii de dezvoltare ai ADR Sud: DFID, GTZ, BCI ș.a. Aceste activități au fost grupate în câteva domenii prioritare:

- **Domeniul 1. Dezvoltarea instituțională a ADR și creșterea capacităților regiunii**
- **Domeniul 2. Dezvoltarea parteneriatelor regionale**
- **Domeniul 3. Asigurarea, monitorizării și evaluării activităților organizate pe teritoriul RDS**
- **Domeniul 4. Crearea bazelor de date și acumularea materialelor suport pentru lansarea proiectelor în domeniile prioritare de dezvoltare a RDS**
- **Domeniul 5. Promovarea ADR, informare și comunicare intra- și inter regionale.**

Etapa II de lucru asupra POR a început odată cu prezentarea la ADR a propunerilor de proiecte în cadrul concursului lansat de către MCDR. Proiectele propuse au fost grupate pe programe și incluse în POR Sud. Cele 29 de proiecte au fost încadrate în 5 programe (*anexa 5*).

La data de 18 iunie 2010 POR Sud a fost aprobat prin decizia CRD. Din 29 proiecte incluse în POR Sud, 16 au fost îndreptate spre evaluare la comisia creată în cadrul CNCDR.

- g. La data de 18 iunie 2010 a avut loc ședința Consiliului Regional de Dezvoltare Sud. Principalul subiect inclus în ordinea de zi a ședinței s-a referit la prezentarea și aprobarea **Planului Operațional Regional pentru perioada 2010 – 2012 (POR)**. Toate cele 29 propuneri de proiecte înaintate la ADR Sud în cadrul Apelului Propunerilor de proiecte a MCDR au fost aprobate de către CRD Sud pentru a fi incluse în POR. Din acestea 16 propuneri de proiecte (*anexa 3*), care au acumulat punctaj maxim (între 14 – 20 puncte) au fost direcționate spre evaluare către **Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale**.

II etapă: Pentru identificarea gradului de pregătire, în special tehnică, a proiectelor care urmează a fi finanțate începând cu anul 2010 cu suportul DFID au fost angajați consultanți tehnici, fiind elaborat și programul de acțiuni în această direcție. Aceste detalii au fost discutate în cadrul unei ședințe de lucru din cadrul MCDR din data de 21 iulie 2010. Vizitele de studiu au fost organizate conform următorului program:

<i>Data</i>	<i>Proiectul evaluat</i>	<i>Localitatea</i>	<i>Aplicant</i>
22.07. 2010	„Reabilitarea zonei de odihnă și agrement "Lacul Sărat"	Cahul	Primăria Cahul
22.07. 2010	„Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut”.	Manta (Cahul)	Primăria Manta
23.07. 2010	„Incubator de afaceri regional Cimișlia”, „Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în RDS” „Reparație capitala a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia. Construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a sat. Ecaterinovca”	Cimișlia	Primăria Cimișlia ADR Sud Primăria Cimișlia
28.07. 2010	„Impulsionarea dezvoltării social-economice a localităților după cursul inferior a râului Nistru cât a celor din zona de stepă și încurajarea turismului în zona de frontieră prin renovarea drumului L-510 R-30 Ștefan Vodă – Talmaza”.	Ștefan Vodă	CR Ștefan Vodă

În urma vizitelor de lucru au fost sistematizate rezultatele și concluziile privind gradul de pregătire a proiectelor pentru finanțarea în anul 2010 fiind prezentate în cadrul unei ședințe organizate de MCDR la data de 29 iulie 2010.

III etapă: Elaborarea notelor informative a proiectelor.

Procesul de analiză, evaluare și pregătire a proiectelor pentru finanțare în anul 2010 a presupus și elaborarea notelor informative asupra proiectelor. Astfel, echipa ADR Sud a lucrat la elaborarea a 6 note informative pentru proiectele cu un grad avansat de pregătire cu accent pe ajustarea proiectelor în conformitate cu recomandările experților tehnici și detalierea și adaptarea bugetelor, preponderent pe

componentul cheltuieli administrative. Procesul de ajustare a proiectelor în urma deciziilor evaluării experților tehnici a fost continuat cu doar 3 proiecte care sunt cele mai bine pregătite pentru finanțare imediată. Pentru aceasta la 24 august la sediul ADR Sud au fost organizate două ședințe de lucru cu aplicații celor 3 proiecte, după care a urmat ședința din 25 august 2010 în cadrul căreia au fost încă o dată revizuite bugetele proiectelor propuse spre finanțate pentru anul 2010. La ședință a participat d-na Valentina Pleșca, șef secție Dezvoltare Regională în cadrul MCDR. Ca urmare a acestor activități au fost pregătite notele informative finale pentru 3 proiecte din RDS, iar documentația expedită către MCDR spre examinare și aprobare.

IV etapă: Aprobarea DUP

În perioada de raportare la 26 august 2010 prin HG nr. 772 din 26.08.10 a fost aprobat Documentul Unic de Program în care au fost incluse 14 proiecte după cum urmează:

Nr.	Denumirea proiectelor
1.	<i>Apă Curată pentru Comunitățile Bazinului Rîului Prut (Manta, Cahul)</i>
2.	<i>Reparația capitală a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia. Construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a satului Ecaterinovca (primăria Cimișlia)</i>
3.	<i>Reparația capitală a drumului local L607 R56 (s.Larguța, Cantemir)</i>
4.	<i>Repararea podului peste râul Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău – Tarutino – Odesa, din orașul Basarabeasca (APL Basarabeasca)</i>
5.	<i>Impulsionarea dezvoltării social – economice a localităților din cursul inferior a râului Nistru cît a celor din zona de stepă și încurajarea turismului în zona de frontieră prin renovarea drumului L – 510 Ștefan Vodă – Talmaza (CR Ștefan Voda)</i>
6.	<i>Reparația capitală a unor sectoare de drum local L-626, L-627 raionul Basarabeasca și L-580 raionul Cimișlia cu construcția sectorului de drum pînă la satul Sagaidacul Nou. (CR Cimișlia)</i>
7.	<i>Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui (s.Cîietu, Cantemir)</i>
8.	<i>Îmb.unătățirea infrastructurii de transport în microregiunea „Bugeac – Ștefan Vodă Sud Vest”(s.Feștelița, Ștefan Vodă)</i>
9.	<i>Evaluarea fezabilității unei rețele de parcuri industriale în Regiunea de Dezvoltare Sud. (ADR Sud)</i>
10.	<i>Incubator de Afaceri Regional Cimișlia (CR Cimișlia)</i>
11.	<i>Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud (ADR Sud)</i>
12.	<i>Valul lui Traian – un traseu comun de promovare a locațiilor pentru investiții și turism în regiunea Sud (ADR Sud)</i>
13.	<i>Turism Sportiv în promovarea imaginii regiunii (CR Căușeni)</i>
14.	<i>Reabilitarea Zonei de Odihnă și Agreement „Lacul Sărat”, or. Cahul. (APL Cahul)</i>

V etapă: Selectarea proiectelor pentru finanțare din FNDR în anul 2010 și pregătirea către procedurile de achiziție publică.

Conform procesului verbal al CNCDR din 20 septembrie 2010 din Regiunea de Dezvoltare Sud au fost aprobate spre finanțare pentru anul 2010 următoarele proiecte:

1. „Apă curată pentru comunitățile bazinului r. Prut”;
2. „Eficientizarea managementului deșeurilor solide în RDS”;
3. „Reparația podului peste r. Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău-Tarutino - Odesa, din or. Basarabeasca”.

1.3.1 Implementarea și monitorizarea proiectelor în anul 2010.

Conform deciziei CNCDR din 20 septembrie 2010 în RDS sunt planificate pentru finanțate din FNDR în anul 2010 următoarele proiecte:

PROIECT 1.

Denumirea: “Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud”

Aplicant: ADR Sud

Partenerii proiectului: Primăria orașului Leova, Primăria orașului Cantemir, Primăria orașului Cahul, Primăria orașului Căușeni, Primăria orașului Ștefan Vodă, Primăria orașului Cimișlia, Primăria orașului Basarabeasca, Primăria orașului Taraclia, Proiectul EPTISA „Guvernarea deșeurilor”

Durata proiectului: 24 luni

Bugetul proiectului: 19.058.924,00 lei

Obiectivele proiectului: Îmbunătățirea calității mediului ambiant și a sănătății populației din centrele raionale ale Regiunii de Dezvoltare Sud prin eficientizarea managementului Deșeurilor Menajere Solide.

Beneficiarii proiectului : grupurile/ entitățile care vor beneficia (direct sau indirect) de rezultatele proiectului – Întreprinderile Municipale „Gospodăria Comunal Locativă” din centrele raionale a RDS (întră în posesia echipamentelor achiziționate prin proiect și a codului de bune practici și se dezvoltă capacitățile acestora); ADR SUD se va promova ca promotor al dezvoltării regionale în RDS;

Populația centrelor raionale, locuitorii din zonele de blocuri ale celor 8 centre raionale din RDS, Ministerul Mediului, operatorii economici din domeniul reciclării.

Activitățile proiectului:

- Obținerea avizelor /deciziilor pentru amplasare și construirea platformelor pentru colectarea selectivă a deșeurilor menajere solide în cele 8 orașe din RDS (Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Cimișlia, Căușeni, Leova, Taraclia și Ștefan Vodă);
- relocarea containerelor vechi din zonele de blocuri, spre zonele din sectorul privat;
- achiziționarea și amplasarea utilajelor și echipamentelor în parteneriat cu primăriile și întreprinderile municipale responsabile ;
- campanie de conștientizare privind necesitatea colectării selective a deșeurilor și de promovare a proiectului și rezultatelor lui;
- formarea capacităților Întreprinderilor Municipale

Rezultatele obținute la momentul raportării: A fost semnat Acordul dintre ADR Sud și Primăriile din cele 8 centre raionale. A fost inițiată procedura de achiziție publică pentru proiectul “Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud”. S-a efectuat lansarea oficială a proiectului. A fost lansat concursul pentru funcția de manager de proiect și asistent de proiect.

PROIECT 2

Denumirea: „Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut”

Aplicant: Primăria comunei Manta, raionul Cahul

Partenerii proiectului: Primăria satului Crihana Veche; Primăria or. Cahul

Durata proiectului: 18 luni

Bugetul proiectului: 18718350,00 lei

Obiectivele proiectului:

Construirea infrastructurii adecvate și durabile de alimentare cu apă pentru localitățile Manta și Crihana Veche prin extinderea sistemului de alimentare cu apă centralizat al or. Cahul și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii

Beneficiarii proiectului :

Proiectul are ca scop construirea sistemului de alimentare cu apă, care oferă acces la apă potabilă fiabilă și sigură.

Se estimează că în urma proiectului vor beneficia un număr de circa 9600 locuitori: 4100 în satul Manta și Pașcani, 5500 în Crihana Veche, inclusiv circa 4500 femei și 1520 copii, trei școli, 2 grădinite, 2 centre de sănătate și 2 clădiri administrative.

Gospodării individuale care vor beneficia de rezultatele proiectului – 2550.

Agenți economici care vor beneficia de rezultatele proiectului – 68

Activitățile proiectului:

În cadrul proiectului se preconizează efectuarea următoarelor activități majore: lucrări de construcție a conductei magistrale de apă de la stația de tratare a Apei din or. Cahul și construcția stației de pompare, lucrări de construcție a rețelei de alimentare cu apă potabilă în s. Crihana Veche, lucrări de construcție a rețelei de distribuție a apei în com. Manta, seminare de informare, elaborarea buletinelor informative și a altor materiale

Rezultatele obținute la momentul raportării: A fost desfășurată procedura de achiziții publice pentru proiect. A fost lansat concursul pentru funcția de manager de proiect.

PROIECT 3.

Denumirea proiectului: „Repararea podului peste râul Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum local adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău - Tarutino - Odesa, din orașul Basarabeasca”

Aplicant Primăria orașului Basarabeasca, raionul Basarabeasca

Partener: Primăria s.Tvardița raionul Taraclia; Primăria s. Cioc-Maidan, Gagauzia; Primăria or. Cimișlia

Durata de implementare a proiectului: 5 luni

Obiectivul general al proiectului: Crearea condițiilor pentru transportul de tranzit aproape de 100 000 de locuitori a raionelor Basarabeasca, Cimișlia, Hîncești, din municipiul Chisinau, satul Chok-Maidan (Găgăuzia), satul Tvardița raionul Taraclia care traversează frontiera cu Ucraina prin punctul internațional „Basarabeasca-Serpnevoe”.

Beneficiari: Se estimează că în urma proiectului vor beneficia un număr de 100 000 de locuitori ai raionelor Basarabeasca, Cimișlia, Hîncești, din municipiul Chisinau, satul Chok-Maidan (Găgăuzia), satul Tvardița raionul Taraclia

Agenți economici care vor beneficia de rezultatele proiectului – 68

Activitățile proiectului :

- lansarea proiectului;
- desfășurarea tenderului pentru alegerea organizației (firmei) ce va efectua lucrările de construcții;
- reparația capitală a podului peste râul Cogîlnic;
- reparația capitală a sectorului de drum (0,32 km), adiacent podului;
- fondarea unei comisii pentru primirea obiectelor executate și terminate;
- deschiderea festivă a circulației pe secțiunea de drum și podul reparat;
- deschiderea traseului urban „Piața centrală – Sovhoz”
- plantarea sălciilor pe fișia de protecție a drumului

Rezultatele obținute la momentul raportării: Au fost elaborate documentele de licitație pentru proiect. Este necesar de reactualizat raportul de verificare a proiectului tehnic.

În anul 2010 a fost aprobat pentru finanțare din sursele GTZ proiectul ”Aprovizionarea cu apa potabilă a locuitorilor s. Roșu”

PROIECT 4

Denumirea: ”Aprovizionarea cu apa potabilă a locuitorilor s. Roșu”,

Aplicant: primăria s. Roșu, r-nul Cahul

Partenerii proiectului Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, Fondul Regional de Dezvoltare Regională, Agenții de Dezvoltare Regională, GTZ,

Durata proiectului: 24 luni

Bugetul proiectului: 3100000 lei

Obiectivele proiectului:

- Satisfacerea nevoilor de apă ale populației din satul Rosu, prin extinderea infrastructurii de aprovizionare respective, în cooperare cu Cahul și satele înconjurătoare;
- Furnizarea apei potabile conform standartelor europene conform directivei privind apa potabila
- Să minimizeze riscurile sanitare în zona prin conectarea la o sursă de apă certificata
- Consolidarea capacității de management al furnizorului local de servicii de aprovizionare cu apă
- Îmbunătățirea capacității administrațiilor raionale și locale pentru a supraveghea și monitoriza calitatea prestării serviciilor publice locale

Beneficiarii proiectului : Beneficiul acestui proiect va fi aprovizionarea cu apă a instituțiilor preșcolare, gimnaziului, OMF, 800 gospodării, opt societăți cu răspundere limitată, 35 de întreprinderi.

Proiectul este sustenabil pe termen lung, deoarece va conduce la îndepărtarea mult mai mult a bolilor cronice care provin de la consumul de apă de calitate slabă, îmbunătățirea nivelului de trai și a calității vieții, dezvoltarea durabilă a comunităților, dezvoltarea socio-economică, îmbunătățirea calității mediului în sat.

Activitățile proiectului:

- crearea comitetului de monitorizare proiectului;
- informarea cetățenilor cu privire la derularea proiectului;
- crearea cooperativelor pe străzi și alegerea liderilor acestora;
- întâlniri de lucru cu personalul de organizații, școala, grădinița, biroul de medicilor de familie;
- procedura de achiziție împreună cu ADR Sud
- livrarea și recepția infrastructurii construite și luarea lor la balanța primăriei Rosu;
- semnarea acordului de funcționare și întreținere a rețelelor de alimentare cu apă în satul Roșu, raionul Cahul, între administrația publică locală și întreprinderea municipală "Apă Canal Cahul"
- furnizarea de rapoarte privind procesul de implementare a proiectului.

Rezultatele obținute la momentul raportării:

A fost elaborat și semnat memorandumul de înțelegere privind implementarea proiectului. A fost pregătită toată documentația tehnică pentru a semna contractul de finanțare cu donatorul, cât și pachetul de documente necesar pentru lansarea procedurii de achiziții publice. La momentul raportării se elaborează termenii de referință pentru selectarea unui ONG care va gestiona activitățile privind conștientizarea cetățenilor și implicarea acestora în importanța și protejarea surselor de apă potabilă în regiunea unde se va efectua proiectul.

O serie de activități organizate la ADR Sud în perioada următoare au fost orientate spre demararea procesului de implementare a proiectelor. Pot fi menționate următoarele:

- **9 septembrie 2010** - ședința de lucru cu consultantul superior MDRD dl. Constantin Mihăilescu pentru discutarea impactului proiectelor preconizate pentru finanțare asupra factorilor de mediu, fiind oferit un set concret de recomandări;
- **16 septembrie 2010** – ședință de lucru cu reprezentanții proiectului „Guvernarea deșeurilor – IEVP Est” pentru sincronizarea activităților proiectului cu cele din proiectul ADR cu referire la managementul deșeurilor, fiind elaborat planul de acțiuni comune pentru implementarea acestor 2 proiecte în RDS.
- **7 octombrie 2010** - ședință de lucru cu participarea primarilor și șefilor ÎMGCL din 8 centre raionale a RDS pentru stabilirea primilor pași în implementarea proiectului ADR în domeniul DMS. Participanții au fost informați despre actele și documentația necesară pentru derularea proiectului „Eficientizarea managementului DMS în RDS” (schema de amplasare a platformelor, deciziile CM de alocare a terenurilor pentru platforme ș.a.), au fost semnate acordurile de colaborare între ADR și primăriile partenere pentru realizarea acestui proiect.
- **22 octombrie 2010** - lansarea oficială a proiectului „Eficientizarea managementului DMS în RDS” și altor proiecte în domeniul managementului DMS ce sunt implementate pe teritoriul RDS. La eveniment au participat: Prim-ministrul RM Vlad Filat, ministrul Mediului Gheorghe Șalaru, peste 70 reprezentanți ai administrației publice locale și societății civile din regiune.

VI etapă: Organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziție publică pentru proiectele finanțate în anul 2010. În acest sens:

- ✓ în comun cu experții tehnici au fost elaborate planurile de implementare a proiectelor, au fost elaborate caietele de sarcini și a graficele de execuție a lucrărilor în cadrul proiectelor „Apa curată pentru comunitățile bazinului r. Prut”, „Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în centrele raionale din RDS” și „Reparația podului peste r. Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău-Tarutino - Odesa, din or. Basarabeasca”.
- ✓ la data de 26 noiembrie 2010 a fost publicat anunțul de licitație pentru construcția apeductului în cadrul proiectului „Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut”. La data de 15 decembrie a fost desfășurată licitația publică.
- ✓ La data de 10 decembrie au fost prezentate la Agenția pentru Achiziții publice documentele de licitații pentru proiectul „Eficientizarea managementului DMS în RDS”. Până la sfârșitul anului 2010 urmează să fie publicat anunțul și desfășurată licitația.

Pentru a oferi un impact mai mare procesului de dezvoltare regională în RDS echipa ADR Sud a fost implicată și în alte activități ce țin de identificarea surselor de finanțare pentru proiecte de dezvoltare regională. În perioada de raportare angajații ADR Sud au conlucrat cu instituțiile din comunități, colectând 12 propuneri de proiecte care au fost depuse spre finanțate la Ambasada Republicii Polone din R Moldova., dintre acestea 2 proiecte fiind elaborate de ADR Sud.

În scop similar, au fost traduse în limba engleză 14 fișe concept a proiectelor incluse în POR care au fost înaintate către Ambasada Cehiei în R Moldova.

Pentru diversificarea surselor de venit ale ADR și atragerea unor fonduri pentru regiune în afară de FNDR colaboratorii agenției au lucrat la elaborarea unor concepte, dar și a diferitor proiecte depuse spre finanțare către diferiți finanțatori: Programul Est-Est al Fundației Soros Moldova, Ambasada Poloniei și Cehiei la Chișinău, alte instituții donatoare.

A fost creată o bază de date a finanțatorilor.

A fost creată o bază de date a proiectelor de succes din regiune.

Cu suportul partenerului de dezvoltare GTZ se crează o bază de date a proiectelor implementate în regiunea sud.

1.4 Dezvoltarea sistemului de monitorizare și evaluare a măsurilor de susținere a dezvoltării regionale

Una din sarcinile de bază ale ADR Sud în anul 2010 a fost dezvoltarea unui sistem eficient de monitorizare și evaluare a activităților de dezvoltare regională. În vederea realizării acestei sarcini s-au întreprins activități orientate pe 3 direcții:

- ***Formarea capacităților angajaților ADR Sud în domeniul monitorizării și evaluării.***

Pentru a oferi echipei ADR cunoștințe și abilități inițiale în domeniul monitorizării și evaluării, în luna aprilie 2010 cu suportul consultanților DFID a fost organizat trainingul „Monitorizarea și evaluarea proiectelor”.

Support semnificativ a fost oferit în domeniul dat și de către experții internaționali. Astfel, la data de 10 aprilie 2010 la oficiul agenției s-a desfășurat întâlnirea de lucru cu expertul DFID în monitorizarea și evaluarea proiectelor Anne Tomson. În cadrul vizitei de lucru a fost identificată experiența

angajaților ADR în domeniul monitorizării și evaluării proiectelor precum și viziunea echipei ADR privind organizarea procesului de monitorizare și evaluare a proiectelor regionale. În baza acestor informații a fost finalizat documentul conceptual privind monitorizarea și evaluarea măsurilor de susținere a dezvoltării regionale.

În același context în luna iunie 2010 a avut loc un training de nivel național „Monitorizarea și evaluarea pentru dezvoltarea regională în RM”. În cadrul acestuia expertul internațional Anne Tomson a prezentat un sistem integrat de monitorizare și evaluare. S-a făcut referire la indicatorii și instrumentele de monitorizare și evaluare, au fost discutați indicatorii de monitorizare a proiectelor și a Strategiei de Dezvoltare Regională, cât și cerințele de raportare și formularele tip elaborate pentru acest proces. În același context participanții la seminar au fost instruiți privind indicii de deprivare a ariilor mici ca instrument eficient în implementarea politicilor de dezvoltare regională

- ***Elaborarea sistemului de gestionare a datelor și bazei de date.***

De la începutul perioadei de raportare în cadrul ADR Sud a început colectarea bazei de date cu privire la situația din diverse domenii problematice din RDS. Astfel a fost elaborată baza de date cu privire la situația în domeniul aprovizionării cu apă potabilă și canalizare din 8 raioane ale RDS, baza de date cu privire la situația în domeniul gestionării deșeurilor.

- ***Elaborarea unui sistem de evaluare și monitorizare***

În perioada de raportare a fost efectuată o analiză amplă a proiectelor care au fost preconizate pentru a fi incluse în DUP în vederea stabilirii listei de indicatori de produs, de rezultat și de impact. Au fost analizate 6 proiecte din diferite domenii și au fost elaborate listele de indicatori. De asemenea a fost revizuit mecanismul de monitorizare a proiectelor și pregătite propuneri pentru îmbunătățirea acestuia.

Tot în contextul eforturilor de stabilire a seturilor de indicatori pe diferite tipuri de proiecte la **12 august 2010** la Agenția de Dezvoltare Regională Sud a avut loc o ședință de lucru a echipei ADR cu Dna Anne Thomson, expert internațional în monitorizarea și evaluarea proiectelor care a avut ca rezultat identificarea indicatorilor de produs și rezultat pentru 6 proiecte propuse pentru finanțare din FNDR grupați pe următoarele domenii:

- ✓ apă și canalizare;
- ✓ drumuri;
- ✓ dezvoltarea antreprenoriatului;
- ✓ turism;
- ✓ managementul deșeurilor menajere solide

Ca produs al acestor activități expertul MDRD Anne Thomson a analizat rezultatele ședințelor de lucru care au avut loc în cadrul ADR-urilor și a propus MCDR un set de indicatori pentru aprobare. În timpul apropiat urmează a fi elaborat planul vizitelor de monitorizare pre-implementare a proiectelor selectate din RDS și măsurarea indicatorilor inițiali.

1.5 Formarea capacităților instituțiilor și partenerilor locali în domeniul dezvoltării regionale

ADR Sud a implicat actorii și partenerii dezvoltării regionale din RDS în cadrul diferitelor activități organizate în regiune –

- ✓ Întâlnirea cu delegația din Estonia condusă de Ministrul pentru Afaceri Regionale al Estoniei;
- ✓ Întâlnirea cu reprezentanții Ministerului Dezvoltării Regionale din Polonia la sediul ADR Sud;
- ✓ Participarea președintelui Consiliului Regional de Dezvoltare Sud în cadrul vizitei de studiu la Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est din România;
- ✓ seminarul de instruire cu genericul „Experiența Poloniei în domeniul politicii locativ-comunale. Parteneriatul privat. Dezvoltarea rurală.”

În conformitate cu proiectele și activitățile prioritare pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Regională SUD planificate în Planul Operațional Regional pentru perioada 2010 – 2012 ADR Sud a facilitat organizarea unei serii de instruiți pentru partenerii și actorii procesului de dezvoltare regională din RDS. Astfel, Centrul “Pro-Europa” din Cahul în parteneriat cu ADR Sud cu suportul financiar al Black Sea Trust for Regional Cooperation, al Fundației Est-Europene și contribuției financiare oferite de DFID au organizat o serie de traininguri cu tema: „Elaborarea proiectelor pentru programele de finanțare ale UE”. Instruirile au durat 2 zile fiecare și au avut loc în centrele raionale ale regiunii de sud (or. Cahul, Cantemir, Cimișlia, Ștefan Vodă, Căușeni, Leova, Taraclia și Basarabeasca) fiind destinate persoanelor interesate. În cadrul activităților de formare au fost atrase peste 210 persoane, reprezentând Administrația Publică Locală, ONG-uri, instituții publice din raioanele sus-menționate. Participanții au fost informați despre Noul Instrument European de Vecinătate 2007–2013 și programele acestuia: Programul de Cooperare Transnațional pentru Europa de Sud-Est, Programul Operațional Comun pentru România - Ucraina – Moldova și Programul Operațional Comun pentru Bazinul Mării Negre. Pe lângă formatorii naționali care au facilitat procesul de instruire, în cadrul unor traininguri beneficiarii s-au bucurat și de participarea Dnei Aurelia Sarari, reprezentant al Punctului Național de Contact al Programelor de cooperare transfrontalieră finanțate de Uniunea Europeană, care a prezentat regulile generale, modalitățile de aplicare la aceste programe, răspunzând la multitudinea de întrebări puse de către participanți. Participanții au lucrat în grupuri de lucru, punând în aplicare cunoștințele proaspăt obținute.

În parteneriat cu Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii ADR Sud a organizat în perioada de 2 - 3 decembrie 2010 în or. Cantemir și or. Cimișlia seminare de dezvoltare antreprenorială, unde au fost întruniți primari, reprezentanți ai secțiilor de economie, antreprenori și ONG-uri din Regiunea Sud.

În total la seminare au participat circa 90 de persoane din regiune. Seminarele au avut drept scop informarea și mobilizarea cetățenilor din Regiunea Sud în domeniul dezvoltării antreprenoriatului și au avut ca teme de discuție mai multe subiecte importante, cum sunt: proiectele de dezvoltare

antreprenorială disponibile în Republica Moldova, implementate de ODIMM, parteneriatul Public – Privat, exemple de succes de proiecte de dezvoltare regională din țară și de peste hotare.

1.5.1 Vizite de studiu peste hotare

Schimb de experiență în Macedonia

În perioada **4-9 septembrie 2010**, reprezentanți ai Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale și ai Agențiilor de Dezvoltare Regională din Moldova, inclusiv Directorul ADR Sud au participat la conferința Internațională „Depășirea disparităților regionale - Cum să obții o mai bună implementare a politicilor regionale a Uniunii Europene”, desfășurată în orașul Ohrid, Macedonia.

Evenimentul a fost organizat de Ministerul Auto-guvernării Locale a Macedoniei, cu suportul Biroului de Cooperare Tehnică al Germaniei (GTZ) în Macedonia, subvenționat de Ministerul Federal al Economiei și Dezvoltării al Germaniei. Obiectivul reuniunii a fost realizarea unui dialog constructiv vis-a-vis de implementarea politicilor de depășire a disparităților regionale în cadrul Uniunii Europene, și în special în statele care tind spre integrare în UE sau a statelor vecine. În calitate de participanți au fost reprezentanții autorităților administrației publice centrale, regionale și locale din 17 țări: Belgia, Serbia, Ungaria, Georgia, Croația, Bulgaria, Slovenia, Franța, Ucraina, Republica Moldova, și altele. În cadrul Conferinței au fost organizate 3 grupuri de lucru în care s-a vorbit despre condițiile politice și administrative cadru necesare pentru dezvoltarea regională, mobilizarea participării în dezvoltarea regională și finanțarea dezvoltării regionale.

Schimb de experiență în România

Unul din interesele ADR Sud este stabilirea relațiilor de colaborare cu Agențiile de Dezvoltare din România

În acest sens în perioada **15-18 septembrie**, o delegație din Republica Moldova constituită din reprezentanți ai Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, proiectului Moldova: Cooperare în Dezvoltare Regională, ai Agențiilor de Dezvoltare Regională din Moldova cât și a unor reprezentanți ai Consiliilor Regionale de Dezvoltare, printre care și d-nul Andrei Malașevschi, președinte al Consiliului de Dezvoltare Regională Sud, au efectuat o vizită de studiu la Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est din România.

Scopul vizitei a fost cunoașterea experienței ADR NORD – Est în domeniul dezvoltării regionale. În cadrul întâlnirii s-a discutat despre metodele de organizare, atribuții, sistemul relațional, gestionarea resurselor, precum și direcții ce funcționează în structura ADR NE, au fost prezentate programe cu finanțare europeană PHARE și POR –ul Regiunii Nord-Est .

ADR Sud a fost parte a unei delegații din Republica Moldova, alături de reprezentanții Guvernului în cadrul unei vizite de studiu în Regiunea de Dezvoltare Vest România în perioada **22-25 septembrie 2010**

Scopul acestei deplasări a fost cunoașterea progreselor realizate în domeniul dezvoltării regionale în această parte a Europei cu sprijinul programei Phare Coeziune Economică și Socială, a Fondului European de Dezvoltare Regională, cât și a altor programe.

Un loc important în cadrul acestui schimb de experiență a avut vizita la Agenția de Dezvoltare Regională Vest, Timișoara, unde a fost prezentată politica de dezvoltare regională din România, au fost prezentate metodele de dezvoltare și implementare a proiectelor cu impact regional, activitățile, acțiunile și proiectele prin care ADR Vest a reușit să joace un rol real în dezvoltarea regională din România, metode de consolidare a capacităților instituționale, etc.

La **4 -5 noiembrie 2010**, Directorul ADR Sud a participat la Forumul Regional de Investiții Nord-Est, ediția a VII, la Iași, România.

Participarea la eveniment a dat posibilitatea de a face cunoștință cu Experiența comunităților locale din această regiune în prima etapă de programare a României în calitate de Stat Membru al Uniunii Europene care își va pune amprenta asupra impactului proiectelor implementate, dar și asupra viitorului regiunii prin strategia de dezvoltare propusă pentru perioada 2014-2020.

Experiența colegilor din Romania a fost binevenită pentru colegii din Moldova în implementarea politicilor de dezvoltare regională. Au fost stabilite contacte, schimb de opinii, acumulare de informații și idei, materiale didactice, etc.

În rezultatul discuțiilor și schimbului de experiență s-au trasat niste obiective de dezvoltare a relațiilor de colaborare între Agențiile de Dezvoltare Regională din Moldova și partenerii din România.

Schimb de experiență în Republica Cehă

În perioada **7-13 noiembrie, 2010** în Praga, Cehia a avut loc o vizită de studiu pentru cunoașterea experienței Cehiei în domeniul parteneriatului public-privat

În perioada **7-13 noiembrie, 2010** în Praga, Cehia a avut loc seminarul cu privire la Reforma Administrației publice la nivel local și regional implicând reprezentanți din statele parteneriatului estic. Seminarul a fost organizat de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Cehe cu suportul Comisiei Europene în cadrul parteneriatului estic, I-a platformă. La seminar a participat și Republica Moldova, reprezentată de 2 persoane, dintre care unul de la ADR Sud.

Seminarul a avut drept scop împărtășirea experienței acumulate de instituțiile guvernamentale, autoritățile locale și regionale, ONG-uri în domeniile: a) dezvoltarea democrației la nivel local; b) reforma teritorială și descentralizarea funcțiilor de stat; c) autonomia financiară a guvernelor locale și regionale; d) înlăturarea disparităților în procesul de dezvoltare regională și discutarea bunelor practici în promovarea democrației și supremației legii la nivel local, aplicabile statelor parteneriatului estic.

În cadrul seminarului au fost cunoscute bunele practici în ce privește extinderea rolului societății civile în sfera reformei Administrației Publice, incluzând capacitățile ONG-urilor în consultare și monitorizare, aptitudini de promovare a reformelor democratice, educației și instruirilor, consultare și transmitere a informațiilor.

În perioada **5-10 decembrie 2010** specialistul în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor din cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Sud a realizat o vizită de studiu în Republica Cehă, unde a cunoscut experiența țării în domeniul dezvoltării regionale. Evenimentul a fost organizat de proiectul DFID “Moldova – Cooperare în dezvoltarea regională” cu sprijinul logistic al Berman Group din or. Praga (Cehia) și a întrunit reprezentanții MCDR, directorii și colaboratorii Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord, Sud și Centru, funcționarii altor instituții din RM.

Pentru a cunoaște experiența Agențiilor de Dezvoltare Regionale membrii delegației din Moldova au vizitat Centrul de Proiecte Europene de la Hradec Kralove, Agenția de Dezvoltare Regională din Moravia de Sud și Centrul de Inovații din Moravia de Sud, unde au studiat rolul agențiilor de dezvoltare regională, cooperarea cu partenerii, serviciile prestate de agenții, strategiile și programele implementate, sistemele informaționale de monitorizare a proiectelor regionale, raporturile și relațiile dintre instituțiile care sunt implicate în susținerea dezvoltării economice la nivel regional, cooperarea transfrontalieră.

1.6 Dezvoltarea și implementarea Planului de informare și comunicare al Agenției de Dezvoltare Regională Sud.

În calitate de promotor al dezvoltării regionale, Agenția de Dezvoltare Regională Sud a făcut încă de la înființare eforturi susținute pentru a dezvolta instrumente de comunicare și informare, pentru a atrage oamenii din Regiunea Sud să participe la procesul de dezvoltare regională. ADR Sud încearcă

să asigure pe de o parte funcționarea eficientă și continuă a canalelor de comunicare cu organizațiile constituite la nivel regional și pe de altă parte pentru a aduce constant și în timp util informația de la nivel central pentru a fi diseminată la nivel regional în cele mai bune condiții.

În scopul stimulării unei contribuții conștiente la dezvoltarea Regiunii Sud, ADR Sud are un Plan de informare și comunicare, elaborat pentru perioada 2010 – 2011, unde se urmărește consolidarea unei comunicari sistematice între Agenție și grupurile țintă interesate de la nivel regional (Consiliul pentru Dezvoltare Regionala Sud, administrația publică locală, serviciile descentralizate, beneficiarii și potențialii beneficiari de programe de finanțare, mediul de afaceri regional, mass media, etc) și național (Consiliul Național pentru Coordonarea Dezvoltării Regionale, Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, Agențiile de Dezvoltare Regională Nord și Centru) . Scopul activităților de comunicare a ADR Sud este de a promova prioritățile dezvoltării regionale și a elucida eforturile depuse de către agenție pentru dezvoltarea regiunii sud.

În planul de activități al ADR Sud pentru perioada 2010 – 2011 au fost planificate acțiuni de sporire a capacităților în domeniul comunicării pentru dezvoltarea regională. În perioada de raportare a fost elaborat „Ghidul de comunicare” în cadrul MCDR care a fost discutat și aprobat în cadrul ADR. De asemenea în cadrul MCDR a fost elaborat „Planul de informare și comunicare în cadrul dezvoltării regionale” care a fost aprobat la data de 03 august 2010 prin Ordinul nr. 24, de către Directorul ADR Sud. Responsabilă pe comunicare la ADR Sud a fost numită Viorica Cegan. A fost creată pagina web a ADR Sud care este actualizată sistematic. Au fost elaborate baze de date ale mass-media locală, regională și națională, ONG-uri regionale, parteneri, APL I și II, care de asemenea sunt actualizate sistematic.

În vederea perfecționării abilităților de comunicare a angajaților ADR a fost organizat un training cu tema „Comunicarea eficientă”. În calitate de formator a fost invitat expertul Marius Vâlsan (România).

De asemenea în perioada 6-7 iulie directorul ADR și angajatul responsabil pentru comunicare au participat la trainingul „Comunicarea cu publicul: de la comunicatul de presă la evenimentele publice”. Formatoare a fost Inga Burlacu.

Aceste acțiuni urmează să fie susținute de o viziune clară și un plan de acțiuni consecvente de informare și comunicare, precum și de dezvoltarea capacităților persoanelor antrenate nemijlocit în procesul de comunicare.

Comunicarea Externă

Pentru a asigura o comunicare mai eficientă cu actorii de dezvoltare regională, ADR Sud a creat o bază de date a contactelor președinților de raioane, primarilor, agenților economici și ONG-urilor din regiune și mass-media regională. Aceștia au fost contactați periodic (prin e-mail, telefon, fax, poștă) pentru a fi invitați la evenimentele organizate de ADR, pentru a solicita informații din regiune, pentru a transmite documente strategice și informații utile. Lunar este publicat buletinul informativ ”Dezvoltare regională” care este expediat prin intermediul bazei de date de e-mail membrilor CRD, reprezentanților APL de nivel I și II, ONG-urilor din regiune, Agențiilor de dezvoltare Centru și Nord, reprezentanților MCDR, DFID, GTZ și altor actori sociali interesați, pînă la moment fiind elaborate și distribuite 7 ediții ale buletinului. Pentru a fi plasate toate informațiile, anunțurile și evenimentele ce țin de dezvoltarea regiunii, Agenția de asemenea are o pagină oficială web: www.adrsud.md care este actualizată periodic, asigurînd transparența tuturor activităților ADR sud, a servit pentru desfășurarea

consultărilor publice în procesul de elaborare a strategiei ADR Sud și care a fost îmbogățită cu componente noi pentru a putea oferi un spectru mai larg de informare.

O altă metodă de comunicare cu regiunea folosită de Agenție este instruirea. ADR Sud a organizat mai multe sesiuni de instruire pentru lansarea Apelului de propuneri de proiecte, asigurând un dialog deschis între ADR și potențiali aplicanți din regiune, ultimii obținând răspunsuri la toate întrebările acordate. A urmat o rundă de consultări la sediul agenției oferite solicitanților cu privire la scrierea propunerilor de proiecte. ADR Sud organizează periodic ședințe oficiale ale Consiliului Regional de Dezvoltare Sud pentru a coordona activitatea Agenției, se organizează vizite de studiu în regiune, ședințe de creare a parteneriatelor, unde se diseminează calendare, leaflete, prospecte, broșuri. Ședințele CRD, inaugurarea ADR, instruirii, ședințe și alte evenimente organizate de ADR Sud sunt reflectate în presa locală, regională și națională (interviuri, reportaje video, articole în ziare, reportaje radio).

Astfel, pentru a asigura comunicarea cu regiunea și promovarea dezvoltării regionale, Agenția de Dezvoltare Regională Sud colaborează cu mai multe surse mass-media regionale, printre care:

- **ziarele raionale săptămânale:** “*Curierul de Cantemir*”, ziar fondat de Consiliul Raional Cantemir, “*Gazeta de Sud*”, publicație periodică independentă or. Cimișlia, “*Cuvântul Liber*”, publicație periodică independentă or. Leova, „*Cahul Expres*”, publicație periodică independentă or. Cahul.
- **posturi de televiziune locală din regiune:** “*Pro Media*”, r. Cimișlia; “*Studio L*”, or. Căușeni; BasTV din r. Basarabeasca.
- **posturi de televiziune națională:** *Moldova 1*
- **posturi radio naționale:** *Radio Moldova*
- **posturi radio locale:** *Radio Media*, or. Cimișlia
- **portalul de știri:** “*Privesc. EU*”, „*Unimedia*”.

Activitățile de mediatizare ale ADR Sud în anul 2010 sunt prezentate în tabelul alăturat. Toate activitățile sunt plasate și pe pagina web a ADR Sud: www.adrsud.md.

Evenimentul	Apariții în media
Ședința CRD Sud (24 martie 2010)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicat de presă în ziarul raional “Business Info” (or. Cimișlia) ▪ Reportaj TV “Pro Media”, or. Cimișlia ▪ Articol în ziarul raional „Curierul de Cantemir”, or. Cantemir
Inaugurarea ADR Sud (20 aprilie 2010)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicat de presă în ziarul raional “Business Info” (or. Cimișlia) ▪ Comunicat de presă în ziarul raional “Cuvântul Liber” (or. Leova) ▪ Reportaj TV “Moldova 1”, buletinul de știri, 20 aprilie 2010. Ora 21:00 ▪ Reportaj on line pe site-ul “Privesc. EU” ▪ Articol pe pagina web a ziarului “Business Info”
Sesiuni de instruire în regiune privind lansarea apelului pentru propuneri de proiecte	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reportaj “Radio Moldova” ▪ Reportaj TV “Studio L”, or. Căușeni ▪ Reportaj TV “Pro Media” Cimișlia

(17 -19 mai 2010)	
Primul seminar cu privire la inițierea activităților în cadrul proiectului „Guvernarea Deșeurilor”	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicat de presă în ziarul raional Cimișlia “Business Info”, data 28 mai 2010, pag.1;
Ședința CRD Sud (18 iunie 2010) și proiectele depuse la ADR Sud	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicat de presă în ziarul raional Leova “Cuvîntul liber”, 18 iunie 2010, pag.4; ▪ Comunicat de presă în ziarul raional Cimișlia “Business Info”, data 25 iunie 2010, pag.1 ;
Lista proiectelor înaintate spre examinare Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicat de presă în ziarul raional “Gazeta de Sud” (or. Cimișlia) ▪ Reportaj TV “Pro Media”, or. Cimișlia ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia. ▪ Articol în ziarul raional „Curierul de Cantemir”, or. Cantemir ▪ Articol în ziarul raional „Gazeta de Sud” (or. Cimișlia)
Vizita Ministrului pentru Afaceri Regionale al Estoniei, dl Siim Valmar KIISLER, la Agenția de Dezvoltare Regională Sud	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicat de presă în presa regională ▪ Articol în ziarul raional „Gazeta de Sud” (or. Cimișlia) ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia.
Sesiune de Instruiri în elaborarea proiectelor, ADR Sud în parteneriat cu Centrul Pro Europa din Cahul.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicat de presă în ziarul raional “Gazeta de Sud” (or. Cimișlia) ▪ Comunicat de presă în ziarul raional “Cuvîntul Liber” (or. Leova) ▪ Articol în ziarul raional „Gazeta de Sud” (or. Cimișlia) ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia.
”Experiența Poloniei în domeniul dezvoltării regionale”	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicat de presă în presa regională ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia.
Vizita Consulatului General al României la ADR Sud.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Articol în ziarul raional „Gazeta de Sud” (or. Cimișlia) ▪ Reportaj TV “Pro Media”, or. Cimișlia ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia.
Lansarea proiectelor cu privire la gestionarea deșeurilor din Regiunea Sud.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Articol în ziarul raional „Gazeta de Sud” (or. Cimișlia) ▪ Articol în publicația periodică independentă „Cahul Expres” or. Cahul. ▪ Articol în ziarul raional „Curierul de Cantemir”, or. Cantemir ▪ Reportaj “Radio Moldova”

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reportaj TV Moldova 1 ▪ Reportaj Bas TV, or. Basarabeasca ▪ Reportaj radio Bas FM, or. Basarabeasca ▪ Reportaj TV “Studio L”, or. Căușeni ▪ Reportaj TV “Pro Media” or.Cimișlia ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia. ▪ Reportaj on line pe site-ul “Privesc. EU” ▪ Articol pe site-ul „Unimedia.md” ▪ Articol pe site-ul „Gov.md”
Forumul Economic „Cooperarea transfrontalieră u România – Republica Moldova”.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Articol în ziarul raional „Gazeta de Sud” (or. Cimișlia); ▪ Reportaj TV “Pro Media” or.Cimișlia. ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia.
Seminarul de Prezentare a Rezultatelor inventarierii Deșeurilor Menajere Solide din Regiunea Sud", organizat de ADR Sud în parteneriat cu Eptisa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Articol în ziarul raional „Gazeta de Sud” (or. Cimișlia); ▪ Reportaj TV “Pro Media” or.Cimișlia; ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia.
Sesiunea de seminare cu genericul „Dezvoltarea antreprenoriatului din Regiunea Sud”.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reportaj TV “Pro Media” or.Cimișlia; ▪ Reportaj „Radio Media” or.Cimișlia. ▪ Reportaj Bas TV, or. Basarabeasca ▪ Reportaj radio Bas FM, or. Basarabeasca ▪ Reportaj TV “Studio L”, or. Căușeni
”Comunicarea cu publicul: de la comunicatul de presă la evenimentele publice”	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reportaj “Radio Moldova”

Comunicarea internă

ADR Sud organizează săptămînal și la necesitate sedințe de lucru, în care sunt implicați activ angajații ADR Sud și consultanții DFID în vederea organizării activităților Agenției și a activităților de dezvoltare a regiunii. Agenția are un panou informativ unde sunt plasate anunțuri, buletine informative și alte informații utile pentru a facilita accesul la informație atât al angajaților ADR, cât și al vizitatorilor ADR Sud. Comunicarea internă este caracterizată prin transmiterea informației, schimbul de experiență în domeniul dezvoltării regionale, astfel asigurînd înțelegerea corectă a obiectivelor de dezvoltare regională și susținerea din partea colaboratorilor a eforturilor întreprinse în domeniul respectiv.

1.7 Crearea parteneriatelor regionale (inclusiv parteneriate public-private eficiente create cu donatorii externi)

Pentru realizarea politicilor de dezvoltare regională ADR Sud dezvoltă relații constructive de colaborare cu partenerii de dezvoltare din regiune. Doar combinând eforturile în cadrul parteneriatelor regionale, pot fi atinse obiectivele majore ale Strategiei de Dezvoltare Regională Sud.

Pe parcursul perioadei de raportare ADR Sud a inițiat și facilitat crearea parteneriatelor de diferite tipuri:

1. Parteneriate între raioane;
2. Parteneriate între comunități;
3. Parteneriate intrasectoriale;
4. Parteneriate intersectoriale;
5. Parteneriate public-private;
6. Parteneriate transfrontaliere;
7. Parteneriate internaționale.

În acest context sunt relevante următoarele activități ale ADS Sud:

6.1 Parteneriate între raioane

▪ La data de 4 iunie 2010 ADR Sud a organizat masa rotundă „Stabilirea parteneriatelor intra-regionale pe teritoriul RDS” cu participarea președinților de raion din regiune. În cadrul evenimentului au fost discutate conceptele a două proiecte de parteneriat inițiate de ADR Sud în scopul dezvoltării regionale și rolul fiecărui partener în acest proiect. Masa rotundă a finalizat prin semnarea declarațiilor de parteneriat între APL de nivel I din 8 raioane constituate ale RDS și ADR Sud.

▪ La data de 7 iulie 2010, în incinta Agenției de Dezvoltare Regională Sud au fost întruniți Președinții de raioane din Regiunea Sud și directorul Business Consulting Institute Dul M. Roșcovan la o masă rotundă cu genericul: „Facilitarea parteneriatului regional în vederea identificării soluțiilor de îmbunătățire a rețelei de drumuri intra-regionale”. Prin această acțiune ADR Sud a creat condiții pentru discutarea unei probleme strigente ale RDS lansată prin intermediul Priorității I a SDR (deteriorarea drumurilor regionale, accesibilitatea și conectivitate scăzută intraregională), confirmând încă o dată misiunea de mobilizator comunitar în soluționarea problemelor regiunii. În urma discuțiilor grupului de lucru s-a hotărât să înceapă procesul de pregătire pentru reabilitarea drumului Leova - Ștefan-Vodă, proces care urmează a fi realizat în câteva etape. Ca primă decizie a mesei rotunde au fost stabilite persoanele –cheie ca membri a unui grup de lucru, s-a decis să înceapă procesul de elaborare a studiului de fezabilitate pentru porțiunea de drum s. Pleșeni (r-l Cantemir)- or. Cimișlia (r-l Cimișlia), APL din RDS să contribuie cu cote de finanțare pentru plata studiului de fezabilitate și ulterior să se elaboreze proiectul, care va include în solicitarea financiară și resursele necesare pentru proiectul tehnic de reparație și reconstrucție a acestei porțiuni de drum.

ADR va elabora un acord de colaborare între APL de nivel II a RDS care va fi încheiat în vederea soluționării problemei ridicate la masa rotundă și în scopul stabilirii concrete a responsabilităților în acest proces.

6.2 *Parteneriate între comunități;*

La 4 iunie 2010 la ADR Sud a fost organizată o masă rotundă cu participarea primarilor centrelor raionale din RDS – 8 localități urbane. În cadrul acestei activități au fost inițiate parteneriate între primăriile centrelor raionale din regiunea sud în vederea elaborării unui proiect regional în domeniul managementului deșeurilor. Evenimentul s-a încheiat cu semnarea declarațiilor de parteneriat între primăriile din 8 orașe RDS: Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Cimișlia, Căușeni, Leova, Taraclia, Ștefan-Vodă.

6.3 *Parteneriate intrasectoriale*

Pe data de 24 mai, în orașul Leova a avut loc o vizită de studiu a reprezentanților APL din Regiunea Sud, cu participarea reprezentanților ADR Sud și consultantului Biroulului de Cooperare Tehnică al Germaniei (GTZ). Întrunirea a avut drept scop studierea practicii implementării proiectelor de gestionare a deșeurilor, realizate în orașul Leova și orașul Cahul și stabilirea parteneriatelor intrasectoriale între structurile și instituțiile responsabile pentru gestionarea deșeurilor la nivel local, adică întreprinderile municipale. Din partea ADR a fost lansată ideea de a prelua experiența acumulată de către aceste raioane, ceea ce ar fi esențial pentru extinderea acestei practici pozitive asupra tuturor raioanelor din Regiunea Sud. În urma vizitei de lucru reprezentanții mai multor APL, precum și reprezentanți ai Întreprinderilor Municipale din regiune și-au exprimat dorința de a încheia acorduri de colaborare, în scopul implementării a asemenea practici și în raioanele lor.

6.4 *Parteneriate intersectoriale*

Pentru promovarea ADR Sud la nivel de regiune și în scop de identificare a potențialilor parteneri cu care pot fi create parteneriate public-private, echipa ADR Sud a participat în cadrul mai multor evenimente organizate în acest scop. Dintre cele mai relevante pot fi menționate următoarele:

- Participarea în cadrul conferinței finale a proiectului COMUNITAS – Sud (30.03.2010) implementat de asociația obștească CRAION CONTACT - Cahul în care colaboratorii ADR Sud au stabilit relații de colaborare și potențiale parteneriate cu ONG din rețeaua COMUNITAS - Sud, de pe teritoriul Regiunii de Dezvoltare Sud;

▪ Vizita de studiu organizată de ADR sud în orașul Cahul (06.04.2010) și întâlnirea cu membrii asociației obștești „Info - Media Centru”. Scopul vizitei a fost studierea proiectelor de succes din regiune, în cazul dat este vorba despre proiecte în domeniul managementului deșeurilor, proiecte cu potențial de multiplicare, cât și identificarea de parteneri în rândul ONG-urilor. În cadrul aceleiași deplasări a fost vizitat și parcul de agrement pentru copii.

6.5 *Parteneriate public-private*

La acest component ADR Sud a lansat mai multe inițiative, dar toate sunt orientate spre organizațiile non-guvernamentale ca reprezentante a sectorului privat. Cu mediul economic nu au fost stabilite contacte (o primă încercare de colaborare a fost făcută către Compania Orange Moldova), s-au făcut încercări de stabilire a contactelor cu donatorii externi.

6.6 *Parteneriate transfrontaliere*

O atenție deosebită pe parcursul anului 2010 a fost acordată stabilirii parteneriatelor regionale și transfrontaliere. Pentru dezvoltarea parteneriatelor transfrontaliere ADR Sud a stabilit primele contacte cu Biroul Local Galați al Agenției de Dezvoltare Regională Sud-Est (România). Ca primă acțiune s-a comunicat prin e-mail și s-a făcut schimb de mesaje de comunicare și CV-uri între ADR Sud și ADR Sud-Est.

A început implementarea Planului de Acțiuni de dezvoltare a Parteneriatelor, care prevede mai multe acțiuni în contextul dezvoltării „Parteneriatelor pentru proiecte”, proces suținut financiar de proiectul DFID. În perioada menționată au avut loc 3 ateliere de lucru cu participarea a doi experți internaționali: Dl. Colm McClements și Dna. Liliana Lucaciu.

• **14 septembrie 2010** - în incinta Consiliului Raional Ialoveni a avut loc seminarul de informare „Promovarea parteneriatelor publice în domeniul dezvoltării regionale”, fiind organizat de proiectul DFID. Scopul seminarului a fost informarea și dezvoltarea abilităților pentru crearea parteneriatelor și cooperarea în cadrul dezvoltării de proiecte. Participanții la seminar au fost angajați ai ADR-urilor și specialiști din cadrul MCDR.

- **16 septembrie** - la Cimișlia a fost organizat atelierul de lucru cu genericul „**Promovarea parteneriatelor publice în domeniul dezvoltării regionale**”. Evenimentul a fost organizat cu suportul proiectului MDRD, fiind moderat de către **Dl. Constantin Mihailescu**, Consultant superior în dezvoltare regională MDRD. În calitate de experți au fost invitați consultanții internaționali în dezvoltarea parteneriatelor publice **Dl. Colm McClements (Marea Britanie)** și **Dna Liliana Lucaciu (România)**. La atelier au participat 22 de reprezentanți ai APL din Regiunea Sud și angajații ADR Sud. Scopul atelierului a fost **identificarea parteneriatelor publice, domeniilor prioritare și potențialelor idei de dezvoltare a proiectelor transfrontiere.**

- În continuarea colaborării în domeniul elaborării proiectelor transfrontaliere la 30 noiembrie a fost organizat un atelier de lucru pentru evaluarea ideilor de proiect ale reprezentanților APL și aprecierea gradului de pregătire și relevanța pentru programele transfrontaliere. Experții au examinat 5 concepte de proiect și au oferit recomandări și sfaturi utile pentru îmbunătățirea proiectelor și identificarea partenerilor pentru proiectele transfrontaliere.

6.7 Parteneriate internaționale

La componentul parteneriate internaționale se referă vizitele de studiu în teritoriu și întâlnirea cu reprezentanții ambasadei Estonia, întâlnirea de la ambasada Poloniei, seminarele organizate de reprezentanții Cehiei ș.a. Toate aceste acțiuni au avut ca scop identificarea domeniilor de interes comun pentru stabilirea parteneriatelor internaționale și elaborarea de proiecte comune.

În acest context mai poate fi menționată și participarea echipei ADR Sud în cadrul întâlnirii de lucru cu reprezentanții delegației din județul Prahova România (15.04.2010) organizată la Consiliul Raional Cimișlia. Aici au fost discutate mai multe idei pentru o posibilă colaborare între ADR Sud din RM și Agenția de Dezvoltare Regională a jud. Prahova. Printre prioritățile colaborării între aceste două structuri și regiunile pe care le deservește au fost discutate următoarele:

- a) Relieful regiunii de sud și condițiile climatice ca potențiale premize pentru dezvoltarea surselor de energie alternativă, în special eoliană;
- b) Crearea Parcului Industrial în or. Cimișlia pentru sprijinirea dezvoltării IMM locale;
- c) Conectarea vinăriilor și a fabricilor de vin din RDS la Drumul Vinului de nivel european;
- d) Organizarea gestionării eficiente a deșeurilor în regiune;

Pe parcursul anului 2010 au avut loc o serie de vizite de studiu care au contribuit la crearea parteneriatelor internaționale. În cadrul vizitelor de studiu la ADR din România au fost identificați potențiali parteneri, interesați în colaborarea cu ADR Sud. A fost stabilită o colaborare între ADR Sud și ONG-ul „People in need” din Cehia în vederea elaborării unui proiect de dezvoltare a capacităților ONG-urilor din Regiunea Sud.

Parteneriate regionale ca condiție de implementare a proiectelor regionale se regăsesc și în cadrul proiectelor înaintate de către APL - uri în cadrul apelului pentru propuneri de proiecte lansat de către MCDR. Astfel din 29 de proiecte depuse, 17 proiecte sunt propuse în parteneriat cu 2-9 parteneri eligibili.

În concluzie se poate de menționat, că ADR Sud a lansat multe inițiative pentru stabilirea parteneriatelor de diferite tipuri. Pentru perioada de raportare și ca primă fază de activitate a ADR aceste parteneriate nu au fost materializate în memorandumuri și acorduri de colaborare concrete, aceste acțiuni vor urma în perioada imediat următoare de activitate.

2 Alte activități

2.1 Cooperarea cu partenerii de dezvoltare

2.1.1 Cooperarea cu DFID/SIDA

DFID (**Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord**) este un partener de dezvoltare al ADR Sud. Colaborarea cu DFID se realizează prin intermediul proiectului „Moldova: Cooperare pentru Dezvoltarea Regională”(MDRD). Scopul general al proiectului, este să contribuie la o creștere economică inclusivă și la reducerea sărăciei în Moldova prin elaborarea, promovarea și implementarea politicilor de dezvoltare regională, care constituie o prioritate strategică a Guvernului Republicii Moldova, descrisă în Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională.

Proiectul este axat pe următoarele direcții de activitate:

I. Consolidarea capacităților instituțiilor de dezvoltare regională la nivel național și regional.

În cadrul acestei direcții, pe parcursul perioadei de raportare DFID a oferit suport semnificativ în crearea și asigurarea funcționalității ADR Sud. Astfel în perioada februarie – martie 2010 cu suportul DFID a fost amenajat sediul ADR Sud.

Specialiștii din cadrul proiectului MDRD au acordat suport în vederea selectării personalului ADR Sud. De asemenea DFID a acordat suport în vederea dotării Agenției cu mobilierul și tehnica de birou necesară. A fost procurat și instalat la ADR un program computerizat de contabilitate financiară, au fost organizate sesiuni de training în vederea utilizării acestuia.

Cu suportul DFID au fost organizate un șir de seminare de nivel național care au contribuit semnificativ la consolidarea capacităților ADR în realizarea politicilor de dezvoltare regională.

În cadrul proiectului MDRD au fost angajați 2 consultanți regionali pentru ADR Sud care oferă suport tehnic angajaților ADR.

Cu contribuția experților din cadrul proiectului MDRD finanțat de DFID au fost elaborate un șir de documente importante pentru asigurarea funcționalității ADR cât și pentru realizarea politicii de dezvoltare regională în Moldova. Printre acestea:

Strategia Națională de Dezvoltare Regională

Strategia de Dezvoltare Regională Sud

Manualul Operațional al ADR

Planul Operațional Regional

Planul de informare și comunicare în cadrul dezvoltării regionale

De asemenea în cadrul acestei direcții, pe parcursul perioadei de raportare DFID a oferit suport semnificativ în domenii semnificative de activitate a ADR Sud:

A) Organizarea instruirilor. În perioada iulie – decembrie 2010 cu suportul au fost organizate un șir de seminare de nivel național și regional care au contribuit semnificativ la consolidarea capacităților ADR în realizarea politicilor de dezvoltare regională. Pot fi menționate următoarele activități în acest domeniu:

9-10 iulie 2010 – seminar de instruire cu tema „**Abilități de comunicare eficientă**”

27 iulie 2010 - seminarul de instruire „**Implementarea proiectelor de infrastructură**”.

5 august 2010 - seminar de instruire cu tematica „**Bazele sistemul achizițiilor publice**” ș.a.

B) Organizarea vizitelor de studiu. Cu suportul DFID în perioada de raportare a fost organizat un șir de vizite de studiu la agențiile de dezvoltare regională din România și Cehia. Aceste vizite au avut drept scop crearea de parteneriate cu agențiile de dezvoltare regională de peste hotare precum și schimbul de experiență pe diverse domenii legate de dezvoltarea regională. Astfel în perioada 15 – 18 septembrie a avut loc vizită de studiu la Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est din România; 22 – 25 septembrie a avut loc vizită de studiu la ADR Timișoara , România; 4 -11 decembrie a avut loc vizită de studiu în Republica Cehă.

C) Suport în organizarea instruirilor pentru partenerii și actorii procesului de dezvoltare regională din RDS. În baza unei solicitări directe Agenția de Dezvoltare Regională Sud a obținut cofinanțare pentru organizarea unei serii de instruiți pentru reprezentanții APL în domeniul scrierii de proiecte europene, organizate în perioada septembrie-noiembrie 2010.

D) Suport tehnic. Un suport considerabil a fost acordat de către DFID și în domeniul expertizării și pregătirii pentru procedurile de achiziții a proiectelor incluse în POR. În acest scop au fost angajați 5 experți care au evaluat 6 proiecte cu grad avansat de pregătire tehnică. Ulterior experții au pregătit caietele de sarcini și documentele de licitație pentru 2 proiecte incluse pentru finanțare pentru anul 2010.

II. Operaționalizarea unui sistem de monitorizare și evaluare transparent și responsabil.

În acest context pe parcursul anului 2010 au fost depuse eforturi în vederea creării sistemului de monitorizare și evaluare transparent și responsabil. Pot fi remarcate următoarele activități în acest sens:

A. Consultantul proiectului MDRD în M & E, Anne Thomson (OPM), a întreprins o serie de vizite în Moldova în lunile mai și iunie, pentru a instrui personalul MCRD și ADR în ceea ce privește punerea în aplicare a sistemului de M & E în dezvoltarea regională. Pe parcursul a două vizite au fost:

- revizuite capacitățile ADR de a prelua M & E în dezvoltarea regională;
- elaborat un modul de instruire în domeniul operațiunilor de M & E în MCRD și ADR;
- instruit personalul ADR și MCRD implicat în M & E;
- revizuite formele de rapoarte în M & E, elaborate de către MCRD pentru a asigura conformitatea cu toate documentele de politici în DR (POR, manuale DR, SDR, SNDR, SND, legile și regulamentele în DR).

Instruirea a inclus:

1. Introducere generală în M & E
2. Structura raportării în M & E în domeniul dezvoltării regionale în Moldova
3. Monitorizarea la nivel de proiect
4. Monitorizarea Strategiilor de Dezvoltare Regională.

Proiectul DFID a asigurat în lunile august și octombrie realizarea activităților cu participarea D-nei Anne Thomson, expert în monitorizarea și evaluarea proiectelor pentru elaborarea unui sistem unificat de indicatori de monitorizare și evaluare a proiectelor de dezvoltare regională. A fost discutat și stabilit un sistem unificat de monitorizare a proiectelor de dezvoltare regională. Au fost identificați și analizați indicatorii de produs și indicatorii de rezultat a 6 proiecte propuse pentru finanțare din FNDR. Au fost stabiliți indicatori de ordin general care vor fi folosiți pentru monitorizarea și evaluarea proiectelor din diverse domenii:

- ✓ apă și canalizare;
- ✓ drumuri;

- ✓ dezvoltarea antreprenoriatului;
- ✓ turism;
- ✓ managementul deșeurilor menajere solide

III. Susținerea creării parteneriatelor locale și regionale puternice pentru gestionarea și generarea proiectelor de dezvoltare regională.

Suportul DFID oferit în acest domeniu se materializează în:

- Angajamente de susținere financiară a unor activități din POR care se referă la crearea parteneriatelor,
- Facilitarea procesului "Parteneriat pentru proiecte" pentru a elabora proiecte de la faza de concept, în special în cazul acelor priorități, în care prin primul apel de propuneri de proiect nu sau acumulat destule proiecte viabile.
- Sprijinirea parteneriatului în cooperarea transfrontalieră. Proiectul va sprijini ADR-urile în efortul de a încuraja legăturile dintre Moldova și țările de frontieră (România și Ucraina) pentru a genera un număr mai mare de propuneri de proiecte de o calitate mai superioară. În anul 2010 au fost realizate următoarele: o vizită de studiu în România inclusiv și în regiunile limitrofe – pentru a stabili contactul inițial; instruirea personalului ADR / MCRD în tematica de cooperare transfrontalieră ș.a. Un suport semnificativ din partea DFID a fost acordat pentru impulsivarea stabilirii parteneriatelor regionale și implementarea Planului de Acțiuni de dezvoltare a Parteneriatelor elaborat de experții DFID. Proiectul a angajat consultanții internaționali în dezvoltarea parteneriatelor publice Dl. Colm McClements (Marea Britanie) și Dna Liliana Lucaciu (România), care sprijină ADR în procesul de creare a parteneriatelor transfrontaliere și pregătire a propunerilor de finanțare pentru programele de cooperare transfrontalieră.
- Dezvoltarea parteneriatului cu donatorii. Proiectul MDRD va sprijini ADR-urile ca acestea să joace un rol activ în încercarea de a dezvolta legăturile dintre potențialii depunători de proiecte și potențialii donatori. Pentru a facilita acest lucru, ADR, cu sprijinul din partea MCRD, va organiza o serie de mese rotunde sectoriale între potențialii aplicanți de proiecte și donatori în a doua jumătate a anului 2010.

O semnificație deosebită pentru completarea FNDR din surse externe de finanțare a avut-o **vizita oficialităților din partea Departamentului pentru Dezvoltarea Internațională a Guvernului Regatului Marii Britanii (DFID)**. Scopul delegației a fost evaluarea cursului reformelor în domeniul dezvoltării regionale precum și mersul instituționalizării Agenției de Dezvoltare Regională ca structură care implementează politica de dezvoltare regională în Republica Moldova.

Analiza rezultatelor întâlnirii cu echipa ADR Sud, discuțiile purtate, răspunsurile la întrebările puse de oficialii DFID au contribuit la crearea imaginii finanțatorilor privind procesul de dezvoltare regională în Republica Moldova, care a dus la semnarea la 28 iulie 2010 a Memorandumului de înțelegere dintre Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (DFID) și Guvernul Republicii Moldova care prevede alocarea unui suport bugetar de circa £1.5 milioane (aproximativ 1.75 milioane Euro) pentru Dezvoltarea Regională din țara noastră, oferit de Guvernul Marii Britanii. Resursele financiare au fost direcționate către Fondul Național de Dezvoltare Regională pentru susținerea proiectelor de dezvoltare regională finanțate în prima rundă.

2.1.2 Cooperarea cu GTZ

Biroul de Cooperare Tehnică a Germaniei(GTZ) activeaza pe teritoriul Moldovei din 1994. De atunci au fost implementate un șir de proiecte importante de dezvoltare, care au avut drept scop facilitarea procesului de tranziție de la economie planificată la cea de piață.

În prezent GTZ implementează șapte proiecte în Republica Moldova unul dintre care este “Modernizarea serviciilor publice locale”. Acest proiect își propune ca scop îmbunătățirea serviciilor publice locale în Republica Moldova. Proiectul implica o cooperare cu Ministerul Constructiilor si Dezvoltarii Regionale deasemenea îi are ca parteneri pe Agențiile de Dezvoltare Regională Sud, Nord si Centru, Autoritațile Publice Locale de nivelul I si II.

Scopul proiectului este îmbunătățirea serviciilor comunale în Republica Moldova, care va fi atins prin următoarele activități:

- Planificarea integrată și participativă a bugetului;
- Acordarea suportului în elaborarea proiectului;
- Supravegherea și controlul calității serviciilor și lucrărilor de construcții în domeniul infrastructurii;
- Cooperare intercomunală și interinstituțională între localități și raioane, în cooperare cu ADR și MCDR,
- Acordarea de servicii consultative și instruirea funcționarilor administrației publice;
- Cofinanțarea investițiilor în infrastructură cu prioritate în domeniul aprovizionării cu apă, canalizare, îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile publice, administrarea deșeurilor.

Beneficiarii proiectului sunt comunitățile selectate, inclusiv din Regiunea de Dezvoltare Sud s. Rosu r-ul Cahul.

Biroul de Cooperare Tehnică a Germaniei (GTZ) de comun acord cu ADR și MCDR a participat la organizarea și desfășurarea activităților comune, inclusiv:

- *organizarea și desfășurarea prezentării primului apel de propuneri de proiecte*
- *colectarea informației privind proiectele implementate, în implementare și cele planificate cu scopul identificării stării de fapt în ceea ce privește activitatea de dezvoltare în regiuni. Produsul final al acestei activități va fi prezentat sub forma unei baze de date, care va fi continuu înnoita de către ADR și care va servi drept baza de informare solidă atât pentru exponenții interni cât și cei externi ai dezvoltării regionale din Republica Moldova.*
- *evaluarea propunerilor de proiect parvenite ca rezultat al apelului propunerilor de proiect lansat la data de 10.10.2010. În cadrul acestei activități, au fost pre - selectate 20 de propuneri de proiect, din toate trei regiuni. Din regiunea sud sunt 4 proiecte, care ulterior au fost analizate din punct de vedere tehnic, de asemenea au fost efectuate vizite în teren pentru a estima gradul de pregătire și realism al acestora. În urma vizitelor efectuate, au fost preselectate 5 proiecte la nivel de tara, iar in regiunea sud a fost un proiect a cărui grad de pregătire precum și potențialul de implementare este estimat drept mare.*
- *Monitorizarea implementării proiectelor susținute financiar de către GTZ. Au fost organizate 7 sedinte de lucru cu beneficiarii proiectelor, reprezentanți ai APL și serviciilor desconcentrate în*

teritoriu, Ministerul Mediului, MCDR. Au fost discutate problemele aparute la această etapă de implementare și identificate soluții pentru depășirea acestora.

- *Organizarea atelierului de lucru "Implementarea proiectelor de Asigurare cu Apă și Canalizare"*. A fost organizat în or Cahul, s-a discutat planul de lucru propus, problemele cu care se confruntă sectorul, modalitățile de implicare a diferitor actori în depășirea dificultăților. Au participat reprezentanții Agenției Apele Moldovei și Ministerului Mediului.
- *Organizarea atelierului de lucru "Implementarea proiectelor de gestionare a deșeurilor"*. A fost organizat în or. Șoldănești și au participat reprezentanți ai APL, companiilor prestatoare de servicii în domeniu, MCDR, CALM (Congresul Autorităților Publice Locale din Moldova). Timp de 2 zile participanții au avut posibilitatea să cunoască istorii de succes în organizarea serviciului de salubritate, au discutat problemele cu care se confruntă APL în organizarea acestui serviciu, au vizitat serviciul de salubritate din or. Șoldănești.
- *Organizarea procesului de achiziții* pentru serviciile de elaborare a proiectelor de execuție, inclusiv elaborarea caietelor de sarcini. Au fost ealaborate caiete de sarcini pentru elaborarea proiectelor tehnice, s-a desfășurat procedura de achiziții a serviciului, au fost contractate 2 companii și la momentul actual se elaborează proiectele de execuție.

2.1.3 Cooperarea cu EPTISA

ADR Sud a participat la concursul pentru selectarea regiunii pilot pentru implementarea proiectului "Gestionarea Deșeurilor – I EVP Est". Ca urmare, Regiunea Sud a fost acceptată în calitate de regiune pilot.

Proiectul este implementat de consorțiu condus de Eptisa (Companie Spaniolă internațională de consultanță). Alți membri ai consorțiului sunt Project Management Group (Irlanda), Fichtner (Germania), PlanMiljo (Danemarca), Centrul Regional de Mediu pentru Caucaz (Georgia), și Wasteaware (Marea Britanie).

Principalul partener de proiect la nivel național este Ministerul Mediului și nivel regional - Agenția de Dezvoltare Regională Sud. Bugetul total al proiectului regional este de 5.9 mil EURO (94.4 mln. lei)

Acest proiect are drept scop reducerea riscurilor asociate de managementul neadecvat al deșeurilor, prin promovarea consumului durabil și practicilor avansate de producere pentru sporirea beneficiilor sociale prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și promovarea unor standarde avansate față de capacitățile de tratare a deșeurilor, dezvoltarea sistemelor de colectare și sortare, precum și sporirea reutilizării, reciclării și eliminării sigure a deșeurilor.

În acest context pe parcursul anului 2010 s-a organizat:

- La data de 20 mai 2010, în incinta Consulului Raional Cimișlia în sala de protocol, a avut loc primul seminar regional în cadrul proiectului. Scopul seminarului a constat în lansarea activităților proiectului în aria pilot, prezentarea obiectivelor și rezultatelor scontate, s-a discutat situația actuală în domeniul gestionării deșeurilor. În cadrul seminarului a fost prezentată Metodologia de inventariere a depozitelor de DMS, și au fost organizate discuții în grup, iar participanții la seminar au fost încurajați să dețină informații privind starea depozitelor de DMS (suprafața și capacitatea depozitelor, volumele de DMS, amplasarea depozitelor, etc.); Au participat 47 de persoane: APL de nivel 1 și 2, ONG-uri active din RDS, mass-media, ÎMGCL.

- S-a elaborat planul de inventariere a depozitelor de gunoi din Regiunea de Dezvoltare Sud. A fost întocmit un tabel cu graficul de deplasare în raioanele din RDS pentru inventarierea depozitelor de gunoi.
- A fost efectuată inventarierea depozitelor de gunoi din raioanele din regiunea de dezvoltare sud.
- A fost elaborat un chestionar cu întrebări de ordin general cu privire la colectarea deșeurilor de sticlă, hârtie, plastic, și deșeuri spitalicești de la diferiți agenți economici, și de la Spitalele raionale, cât și de la Centrele Medicilor de Familie din raioanele Regiunii de Sud. După care aceste chestionare cu întrebări au fost trimise la opt ÎMGCL din raioanele Regiunii de Dezvoltare Sud și au fost colectate răspunsurile la întrebările din acest chestionar.
- A fost realizată sumarizarea informației asupra strategiei managementului deșeurilor în RDS.
- A fost colectată informația de la directorii ÎMGCL din centrele raionale cu privire la situația deșeurilor în centrele raionale.
- Au fost organizate întâlniri cu directorii ÎMGCL din centrele raionale din RDS.
- La 3 noiembrie 2010 a avut loc seminarul „Inventarierea rezultatelor/Studiu de referință” care a avut drept scop prezentarea rezultatelor inventarierii deșeurilor menajere solide din Regiunea Sud. În cadrul seminarului au fost organizate ateliere de lucru asupra procesului de planificare strategică privind gestionarea deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud.

3 Anexe

Anexa 1

Nota informativă

privind executarea bugetului a Agenției de Dezvoltare Regională Sud

pentru anul 2010

La finele anului 2010, pentru finanțarea agenției din mijloacele Fondului Național de Dezvoltare Regională s-au valorificat **562,22 mii lei**, dintre care pentru:

- retribuirea muncii - 343,30 mii lei;
- contribuții de asigurări de stat obligatorii - 74,53 mii lei;
- plata mărfurilor și serviciilor - 132,82 mii lei;
- prime de asigurări obligatorii de asistență medicală - 11,27 mii lei;
- deplasări în interes de serviciu - 0,30 mii lei;

O contribuție importantă la consolidarea capacităților instituționale a Direcției Generale Dezvoltare Regională (DGDR) și a Agenției de Dezvoltare Regională au avut-o partenerii de dezvoltare DFID/SIDA și Biroul de cooperare tehnică al Germaniei (GTZ).

Asistența tehnică acordată de către DFID/SIDA Agenției de Dezvoltare Regională Sud, pe anul 2010 a constituit **1099,09 mii lei** la următoarele compartimente:

- autoturism - 354,64 mii lei;
- mobilier - 58,43 mii lei;
- condiționere - 17,00 mii lei;
- reparații - 137,15 mii lei;
- transport - 56,73 mii lei;
- echipament tehnic - 204,12 mii lei;
- birotică și consumabile - 41,89 mii lei;
- seminare - 78,65 mii lei;
- programul Contabilitate 1C - 19,35 mii lei;

Contribuția GTZ în anul 2010 pentru ADR a constituit **12,83 mii lei** la următoarele articole:

- Mobilier – 12,83 mii lei;

La compartimentul Cheltuieli pentru conferințe și seminare au fost preconizate 14,10 mii lei. La finele anului 2010 s-au efectuat modificări la devizul cheltuielilor a ADR adăugându-se 20,0 mii lei din contul nevalorificării cheltuielilor de la alte compartimente.

Executarea bugetului (cheltuieli și economii) pe surse de finanțări ale ADR Sud pentru ianuarie - decembrie 2010

mii lei

Articolele de cheltuieli	Planificat din FNDR		Valorificat buget din sursele						% Ececutări i bugetului
	Total	Inclusiv Semestru I II 2010	FNDR		GTZ		DFID/SIDA		
			Total	Inclusiv Semestrul II 2010	Total	Inclusiv Semestrul II 2010	Total	Inclusiv Semestrul II 2010	
1. Fondul de salarizare	540.52	289.10	429.10	271.99			32.44		85.39
2. Deplasări în interes de serviciu	15.30	9.18	0.30	0.30					1.96
3. Cheltuieli de birou, inclusiv	133.68	69.61	97.45	55.89			112.14	3.79	156.78
3.1 Arenda oficiului	24.42	14.65	24.42	14.65					100.00
3.2 Consumabile de birou	24.00	12.33	22.85	15.35			41.89	3.79	269.75
3.3 Servicii comunicare (tel/fax, Internet)	30.40	15.19	24.19	16.10			74.13		323.42
3.4 Cheltuieli de întreținere (electricitate, încălzire, apă și canalizare, salubritatea, deservirea tehnică)	54.86	27.44	25.99	9.79					47.38
4. Alte costuri, inclusiv	80.10	36.60	35.37	26.79				33.98	44.16
4.1 Publicații (liflețe, broșuri, ghiduri)	20.00	10.00	10.00	5.01					50.00
4.2 Studii, cercetari de caz	25.00	7.50							0.00
4.3 Traduceri de documente	15.00	9.00	0.40				24.56		166.40
4.4 Cheltuieli pentru conferințe și seminare	14.10	6.10	20.35	17.16			78.65	33.98	702.13
4.5 Cheltuieli pentru campania	6.00	4.00	4.62	4.62					77.00

de informare									
Cheltuieli planificate, total	769.60	404.49	562.22	354.97			213.81	37.77	100.84
Alte cheltuieli extrabugetare					12.83		56.73	25.60	
1. Automobil Nissan X-Trail							354.64		
2. Reparația sediului							137.15		
3. Echipament tehnic							204.12		
4. Condiționere							17.00		
5. Mobilier					12.83		58.43		
6. Programe automatizate pentru evidența contabilă 1C Contabilitate							19.35		
7. Transport (asigurare, combustibil, șofer)							56.73	25.60	
Total general					12.83		270.54	63.37	

Anexa 2

Suportul financiar acordat ADR Sud de către partenerii de dezvoltare pentru anul 2010

Articolele de cheltuieli	Valorificat buget din sursele					
	GTZ			DFID/SIDA		
	Total	Inclusiv Semestrul I 2010	Inclusiv Semestrul II 2010	Total	Inclusiv Semestrul I 2010	Inclusiv Semestrul II 2010
1. Fondul de salarizare				32.44	32.44	
2. Deplasări în interes de serviciu						
3. Cheltuieli de birou, inclusiv				115.93	112.14	3.79
3.1 Arenda oficiului						
3.2 Consumabile de birou				41.80	38.01	3.79
3.3 Servicii comunicare (tel/fax, Internet)				74.13	74.13	
3.4 Cheltuieli de întreținere (electricitate, încălzire, apă și canalizare, salubritatea, deservirea tehnică)						
4. Alte costuri, inclusiv				103.21	69.23	33.98
4.1 Publicații (liflete, broșuri, ghiduri)						

4.2 Studii, cercetari de caz						
4.3 Traduceri de documente				24.56	24.56	
4.4 Cheltuieli pentru conferințe și seminare				78.65	44.67	33.98
4.5 Cheltuieli pentru campania de informare						
Cheltuieli total				251.58	213.81	37.77
Alte cheltuieli extrabugetare	12.83	12.83		56.73	821.82	25.60
1. Automobil Nissan X-Trail					354.64	
2. Reparația sediului					137.15	
3. Echipament tehnic					204.12	
4. Condiționere					17.00	
5. Mobilier	12.83	12.83			58.43	
6. Programe automatizate pentru evidența contabilă IC Contabilitate					19.35	
7. Transport (asigurare, combustibil, șofer)				56.73	31.13	25.60
Total general	12.83	12.83		308.31	1035.63	63.37

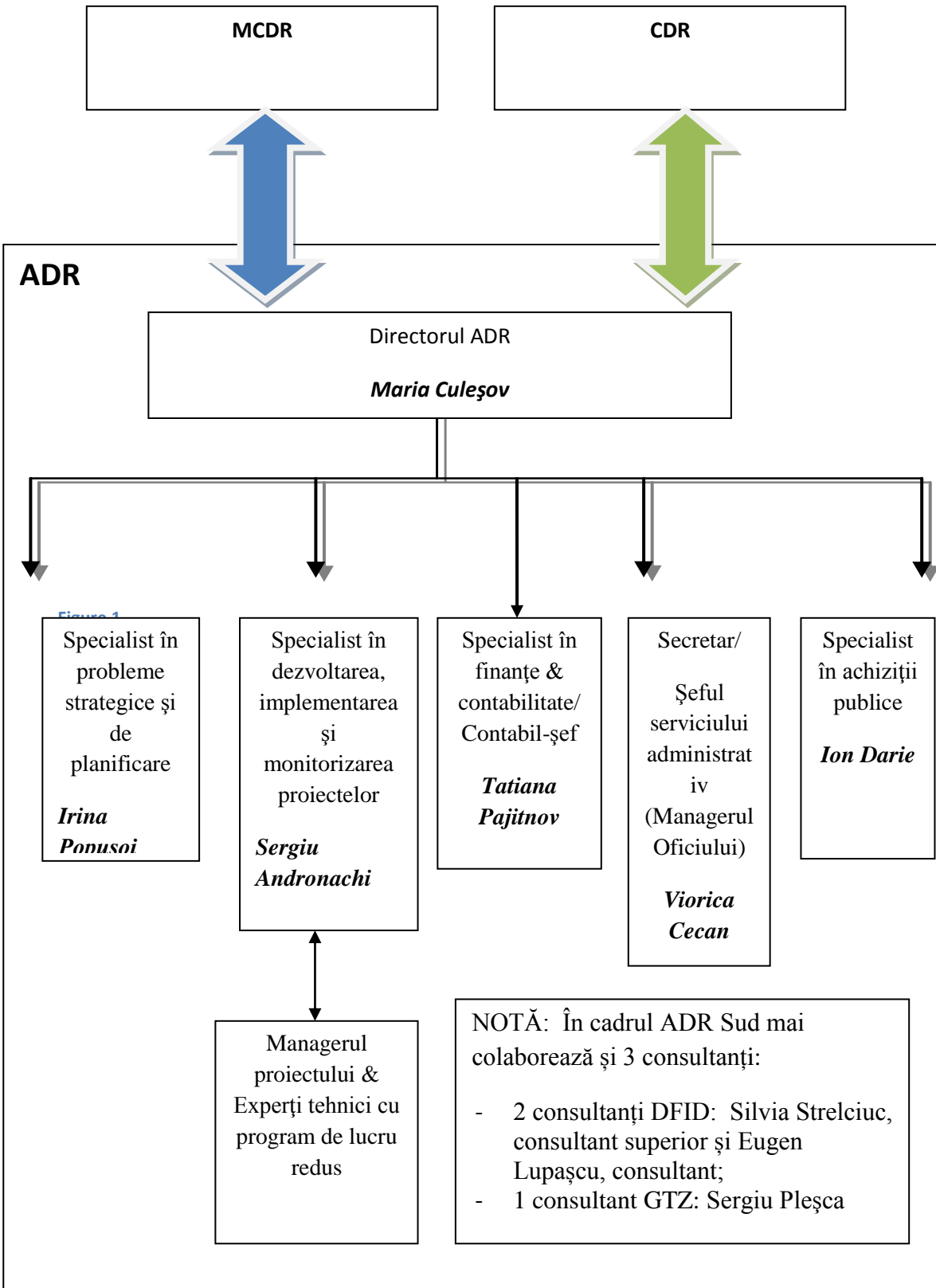
Anexa 3

Lista indicatorilor de progres în dezvoltarea regională în ianuarie - decembrie 2010

nr. d/o	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Total de la începutul anului	Semes trul II	Semes trul I
1	Agenții de dezvoltare regională create și dotate cu echipament	unități	1	0	1
2	Personal angajat în ADR, inclusiv	persoane	6	0	6
	bărbați		2	0	2
	femei		4	0	4
3	ședințe ale CRD	unități	3	0	3
4	sesiuni de instruire pentru CRD	unități	0	0	0
5	participanți la sesiuni de instruire pentru CRD, inclusiv	persoane	0	0	0
	bărbați		0	0	0
	femei		0	0	0
6	vizite de studii pentru CRD	unități	1	0	1
7	persoane participante la vizitele de studii pentru CRD, inclusiv	persoane	15	0	15
	bărbați		10	0	10
	femei		5	0	5
8	vizite peste hotare pentru CRD	unități	1	1	0
9	persoane participante la vizitele peste hotare pentru CRD, inclusiv	persoane	1	1	0
	bărbați		1	1	0
	femei		0	0	0
10	sesiuni de instruire pentru ADR	unități	36	22	14

11	participanți la sesiuni de instruire pentru ADR, inclusiv	persoane	124	66	58
	bărbați		24	22	2
	femei		48	44	4
12	vizite de studii pentru ADR (locale, în teritoriu)		3	0	3
13	persoane participante la vizitele de studii pentru ADR, inclusiv		4	0	4
	bărbați		2	0	2
	femei		2	0	2
14	vizite peste hotare efectuate de colaboratorii ADR	unități	7	7	0
15	persoane participante la vizitele peste hotare, inclusiv	persoane	4	4	0
	bărbați		2	2	0
	femei		2	2	0
16	ateliere de lucru privind elaborarea SDR și POR efectuate în regiune	unități	2	0	2
	persoane participante la atelierele de lucru privind elaborarea SDR și POR	persoane	6	0	6
	bărbați		2	0	2
	femei		4	0	4
17	strategii aprobate, inclusiv	unități	1	0	1
	strategii naționale de dezvoltare regională		0	0	0
	strategii de dezvoltare regională		1	0	1
	altele		0	0	0
18	apeluri de propuneri de proiect spre finanțare din FNDR	unități	1	0	1
19	instruiri în teritoriu privind apelul de propuneri de proiect	unități	4	0	4
20	participanți la instruiri în teritoriu privind apelul de propuneri de proiect	persoane	261	0	261
21	consultări privind apelul de propuneri de proiect	unități	15	0	15
22	conferințe de presă	unități	0	0	0
23	publicații, inclusiv	unități	20	12	8
	în presa locală		18	10	8
	în presa națională	articole	2	2	0
24	comunicate de presă	unități	25	15	10
25	ieșiri la TV		16	12	4
26	ieșiri la radio		14	13	1
27	accesări ale paginii web	unități	4181	4181	0
28	propuneri de proiecte recepționate, inclusiv	unități	29	0	29
	propuse pentru a fi finanțate din FNDR		16	0	16
29	ateliere de lucru pentru actorii locali și regionali privind elaborarea propunerilor de proiecte	unități	0	0	0
30	participanți la atelierele de lucru p/u actori locali și regionali p/d elaborarea propunerilor	persoane	0	0	0
	bărbați		0	0	0
	femei		0	0	0
31	proiecte incluse în documentul unic de program, total, inclusiv	unități	14	14	0
32	valoarea proiectelor incluse în Documentul unic de program și propuse spre finanțare în 2010	mii lei	39843	39843	0
33	proiecte incluse în planul operațional regional	unități	29	0	29
34	activități prioritare incluse în planul operațional regional	unități	56	0	56
36	contracte de achiziții publice încheiate	unități	1	0	1
37	proiecte implementate	unități	0	0	0
38	personal angajat pe perioada implementării proiectului, inclusiv	persoane	1	0	1
	bărbați		1	0	1
	femei		0	0	0
39	parteneri de dezvoltare	unități	3	0	3

Anexa 4 Organigrama ADR Sud

Proiecte depuse către data de 10 iunie 2010 la ADR Sud

nr. d/o	Denumirea proiectului	Suma totală a proiectului, mii Lei	Suma solicitată de la FNDR, mii Lei	Nr de puncte acumulat de proiect după verificare
1	2	4	5	
Prioritatea I. Reabilitarea infrastructurii fizice				
1	Reparația capitala a drumului local L 607, R 56	1 864 127,92	1 770 921,52	16,8
2	Impulsionarea dezvoltării social-economice a localităților după cursul inferior a râului Nistru cât a celor din zona de stepă și încurajarea turismului în zona de frontieră prin renovarea drumului L-510 R-30 Ștefan Vodă - Talmaza	42 259 955,40	41 841 540,00	16,25
3	Reparație capitala a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia. Construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a sat. Ecaterinovca	26 556 160,00	26 556 160,00	16
4	Apa curată pentru comunitățile bazinului r. Prut.	19 746 475,00	19 746 475,00	16
5	Reparația podului peste r. Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum diacentă autostrăzii internaționale Chișinău-Tarutino - Odesa, din or. Besarabeasca.	2 152 180,07	2 152 180,07	15,8
6	Reparația capitală a unor sectoare de drum local L-626, L-627 r-l Basarabeasca și L-580 r-l Cimișlia cu construcția sectorului de drum pînă la Sagaidacul Nou.	99 075 000,00	99 075 000,00	15,2
7	Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui	4 849 833,59	4 849 833,59	15,2
8	Îmbunătățirea infrastructurii de transport în Microregiunea "Bugeac-Ștefan Vodă Sud-Vest".	99 953 498,85	97 515 608,83	14,8
9	Construcția drumului spre s. Sagaidacul Nou, r-l Cimișlia	5 269 000,00	5 269 000,00	13,2
10	Construcția apeductului, sistemului de canalizare și epurare cu instituirea Agenției de Gestionare Durabilă a serviciilor reabilite.	21 459 155,00	20 386 195,00	12,6
11	Reabilitarea infrastructurii drumului în s. Carahasani - oportunități sporite de dezvoltare economică pentru zona de sud a R. Moldova	4 849 693,43	4 849 693,43	12,4
12	Reparatie capitala a drumului local L 607	1 842 169,81	1 842 169,81	11,8
13	Renovarea sistemului de canalizare	3 684 345,17	3 242 223,60	11,2
14	Aprovizionarea cu apa potabilă a locuitorilor s. Roșu.	3 954 142,00	3 954 142,00	11,2
15	Reabilitatea și modernizarea sistemului de alimentare cu apa s.Tvardita	977 904,33	850 000,00	8,6
16	Reconstrucția drumului Ciurmai - Carbolia	5 549 270,00	4 860 000,00	8
17	Aprovizionarea cu apa potabila de calitate a satelor comunei și infrastructurii comunei Albota de Sus.	10 500 000,00	10 500 000,00	7,8
18	Reconstrucția și construcția drumului Novosiolovca	4 440 828,00	4 440 828,00	6
Total		358 983 738,57	353 701 970,85	
Prioritatea II. Susținerea dezvoltării sectorului privat, în special în regiunile rurale				
19	Evaluarea fezabilității unei rețele de parcuri industriale în regiunea de dezvoltare sud.	3 625 950,70	3 625 950,70	19
20	Incubator de afaceri regional Cimislia	11 608 440,00	11 601 480,00	19

Total		15234390,7	15227430,7	
Prioritatea III. Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice				
21	Valul lui Traian - un traseu comun de promovare a locațiilor pentru investiții și turizm în regiunea Sud.	4 982 556,00	4 754 756,00	19
22	Eficientizarea managementului deșeurilor solide RDS	20402995, 20	20402995, 20	19
23	Turismul sportiv in promovarea imaginii regiunii	26 000 000,00	4 994 200,00	19
24	Măsuri antierozionale și ameliorative în bazinele hidrografice ale râurilor Salcia Mare și Salcia Mică în hotarele administrativ-teritoriale ale r-lui Cahul.	13 067 650,00	13 067 650,00	17,4
25	Consolidarea capacităților umane și instituționale la reducerea impactului negativ provocat asupra mediului și a sănătății omului prin stabilirea managementului deșeurilor în c. Plopi, r-l Cantemir.	1 424 850,00	1 424 850,00	16,8
26	Reabilitatea zonei de odihnă și agrement "Lacul Sarat" or. Cahul.	5 725 870,48	5 725 870,48	15
27	Renovarea căilor de acces către casa raionala de cultură, parcul de odihnă și agrement, construcția și amenajarea amfiteatrului de vară din or. Cantemir.	2 275 060,00	2 275 060,00	13
28	Reabilitarea zonei de agrement și a complexului cultural-sportiv din s. Lărguța, r-l Cantemir.	1 321 750,17	1255662, 67	11,6
29	Costrucția blocurilor sanitare anexate la clădirea existentă a grădiniței de copii din s. Gradiște.	343000, 51	300 000,00	10
Total		54 797 736,65	32 542 386,48	

Anexa 6

Proiecte înaintate de CRD către comisia CNCDR

Proiecte înaintate de CRD către comisia CNCDR

nr. d/o	Denumirea proiectului	Suma totală a proiectului, mii Lei	Suma solicitată de la FNDR, mii Lei	Nr de puncte acumulat de proiect după verificare
1	2	4	5	
Prioritatea I. Reabilitarea infrastructurii fizice				
1	Reparația capitala a drumului local L 607, R 56 Lărguța – Cîrpești	1 864 127,92	1 770 921,52	16,8
2	Impulsionarea dezvoltării social-economice a localităților după cursul inferior a râului Nistru cît a celor din zona de stepă și încurajarea turismului în zona de frontieră prin renovarea drumului L-510 R-30 Ștefan Vodă - Talmaza	42 259 955,40	41 841 540,00	16,25
3	Reparație capitala a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia. Construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a sat. Ecaterinovca	26 556 160,00	26 556 160,00	16
4	Apa curata pentru comunitățile bazinului r. Prut.	19 746 475,00	19 746 475,00	16
5	Reparația podului peste r. Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum diacentă autostrăzii internaționale Chișinău-Tarutino - Odesa, din or. Besarabeasca.	2 152 180,07	2 152 180,07	15,8
6	Reparația capitală a unor sectoare de drum local L-626, L-627 r-l Basarabeasca și L-580 r-l Cimișlia cu construcția sectorului de drum pînă la Săgaidacul Nou.	99 075 000,00	99 075 000,00	15,2

7	Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui	4 849 833,59	4 849 833,59	15,2
8	Îmbunătățirea infrastructurii de transport în Microregiunea "Bugeac-Ștefan Vodă Sud-Vest".	99 953 498,85	97 515 608,83	14,8
Total		296 457 230,83	293 507 719,01	
Prioritatea II. Susținerea dezvoltării sectorului privat, în special în regiunile rurale				
9	Evaluarea fezabilității unei rețele de parcuri industriale în regiunea de dezvoltare sud.	3 625 950,70	3 625 950,70	19
10	Incubator de afaceri regional Cimislia	11 608 440,00	11 601 480,00	19
Total		15234390,7	15 227 430,70	
Prioritatea III. Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice				
11	Valul lui Traian - un traseu comun de promovare a locațiilor pentru investiții și turism în regiunea Sud.	4 982 556,00	4 754 756,00	19
12	Eficientizarea managementului deșeurilor solide RDS	20402995, 20	20402995, 20	19
13	Turismul sportiv în promovarea imaginii regiunii	26 000 000,00	4 994 200,00	19
14	Măsuri antieroziionale și ameliorative în bazinele hidrografice ale râurilor Salcia Mare și Salcia Mică în hotarele administrativ-teritoriale ale r-lui Cahul.	13 067 650,00	13 067 650,00	17,4
15	Consolidarea capacităților umane și instituționale la reducerea impactului negativ provocat asupra mediului și a sănătății omului prin stabilirea managementului deșeurilor în c. Plopi, r-l Cantemir.	1 424 850,00	1 424 850,00	16,8
16	Reabilitatea zonei de odihnă și agrement "Lacul Sarat" or. Cahul.	5 725 870,48	5 725 870,48	15
Total		51 200 926,48	29 967 326,48	

Anexa 7

<p>Program 1 <i>Extinderea și reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare</i></p>	<p>Program 2 <i>Reconstrucția, reabilitarea și amenajarea drumurilor regionale și locale.</i></p>	<p>Program 3 <i>Dezvoltarea infrastructurii serviciilor aeroportuare și crearea punctelor de trecere a frontierei</i></p>	<p>Program 4 <i>Dezvoltarea resurselor umane</i></p>	<p>Program 5 <i>Dezvoltarea IMM și a infrastructurii de afaceri</i></p>	<p>Program 6 <i>Protecția mediului ambiant și prevenirea calamităților naturale</i></p>	<p>Program 7 <i>Îmbunătățirea atractivității turistice</i></p>	<p>Program 8 <i>Activități prioritare pentru implementarea SDR</i></p>
<p>Proiect 1.1</p> <p><i>Apă Curată pentru Comunitățile Bazinului Rîului Prut (s.Manta, Cahul)</i></p> <p>Proiect 1.2</p> <p><i>Reparația capitală a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia. Construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a satului Ecaterinovca (APL Cimișlia)</i></p> <p>Proiect 1.3</p>	<p>Proiect 2.1</p> <p><i>Reparația capitală a drumului local L607 R56 (s.Larguța,Cantemir)</i></p> <p>Proiect 2.2</p> <p><i>Impulsionarea dezvoltării social – economice a localităților din cursul inferior a rîului Nistru cît a celor din zona de stepă și încurajarea turismului în zona de frontieră prin renovarea drumului L – 510 Ștefan Vodă – Talmaza (CR Ștefan Vodă)</i></p> <p>Proiect 2.3</p> <p><i>Repararea podului peste rîul Cogilnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău – Tarutino – Odesa, din orașul Basarabeasca (APL</i></p>			<p>Proiect 5.1</p> <p><i>Evaluarea fezabilității unei rețele de parcuri industriale în Regiunea de Dezvoltare Sud. (ADR Sud)</i></p> <p>Proiect 5.2</p> <p><i>Incubator de Afaceri Regional Cimișlia (CR Cimișlia)</i></p>	<p>Proiect 6.1</p> <p><i>Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud (ADR Sud)</i></p> <p>Proiect 6.2</p> <p><i>Consolidarea capacităților umane și instituționale la reducerea impactului negativ provocat asupra mediului și a sănătății omului prin stabilirea managementului deșeurilor în comuna Plopi raionul Cantemir (s.Plopi Cantemir)</i></p> <p>Proiect 6.3</p> <p><i>Măsuri</i></p>	<p>Proiect 7.1</p> <p><i>Valul lui Traian – un traseu comun de promovare a locațiilor pentru investiții și turism în regiunea Sud (ADR Sud)</i></p> <p>Proiect 7.2</p> <p><i>Turism Sportiv în promovarea imaginii regiunii (CR Căușeni)</i></p> <p>Proiect 7.3</p> <p><i>Reabilitarea Zonei de Odihnă și Agrement „Lacul Sărat”, or. Cahul. (APL Cahul)</i></p> <p>Proiect 7.4</p> <p><i>Renovarea căilor de acces către Casa</i></p>	<p>Activitatea 1</p> <p><i>Dezvoltarea instituțională a ADR și creșterea capacităților regiunii</i></p> <p>Activitatea 2</p> <p><i>Dezvoltarea parteneriatelor regionale</i></p> <p>Activitatea 3</p> <p><i>Asigurarea , monitorizării și evaluării activităților organizate pe teritoriul RDS</i></p> <p>Activitatea 4</p> <p><i>Crearea bazelor de date și acumularea materialelor suport pentru lansarea proiectelor în domeniile prioritare</i></p>

Program 1 <i>Extinderea și reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare</i>	Program 2 <i>Reconstrucția, reabilitarea și amenajarea drumurilor regionale și locale.</i>	Program 3 <i>Dezvoltarea infrastructurii serviciilor aeroportuare și crearea punctelor de trecere a frontierei</i>	Program 4 <i>Dezvoltarea resurselor umane</i>	Program 5 <i>Dezvoltarea IMM și a infrastructurii de afaceri</i>	Program 6 <i>Protecția mediului ambiant și prevenirea calamităților naturale</i>	Program 7 <i>Îmbunătățirea atractivității turistice</i>	Program 8 <i>Activități prioritare pentru implementarea SDR</i>
<p>Construcția apeductului, sistemului de canalizare și epurare cu instituirea Agenției de gestionare Durabilă a serviciilor reabilite (Javgur, Cimișlia)</p> <p>Proiect 1.4</p> <p>Aprovizionarea cu apa potabilă a locuitorilor s. Roșu (s. Roșu, Cahul)</p> <p>Proiect 1.5</p> <p>Renovarea sistemului de canalizare (s.Cociulia, Cantemir)</p> <p>Proiect 1.6</p> <p>Reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă</p>	<p>Basarabeasca)</p> <p>Proiect 2.4</p> <p>Reparația capitală a unor sectoare de drum local L-626, L-627 raionul Basarabeasca și L-580 raionul Cimișlia cu construcția sectorului de drum pînă la satul Sagaidacul Nou. (CR Cimișlia)</p> <p>Proiect 2.5</p> <p>Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui (s.Cîietu, Cantemir)</p> <p>Proiect 2.6</p> <p>Îmbunătățirea infrastructurii de transport în microregiunea „Bugeac – Ștefan Vodă Sud Vest”(s.Feștelîța, Ștefan Vodă)</p> <p>Proiect 2.7</p> <p>Construcția drumului spre</p>				<p>antierozionale și ameliorative în bazinele hidrografice ale râurilor Salcia Mare și Salcia Mică în hotarele administrativ teritoriile ale r. Cahul ”(s.Tartaul de Salcie, Cahul)</p> <p>Proiect 6.4</p> <p>Construcția blocurilor sanitare anexate la clădirea existentă a grădiniței de copii din satul Gradiște raionul Cimișlia. (s.Gradiște, Cimișlia)</p> <p>Activitate 6.5</p> <p>Introducerea mecanismelor financiare și reducere a riscurilor climaterice în susținerea dezvoltării rurale în Moldova</p>	<p>raională de cultură, parcul de odihnă și agrement, construcția și amenajarea amfiteatrului de vară din orașul Cantemir (CR Cantemir)</p> <p>Proiect 7.5</p> <p>Reabilitarea zonei de agrement si a complexului cultural-sportiv din s. Larguta, r-nul Cantemir (s.Lărguța, Cantemir)</p>	<p>de dezvoltare a RDS</p> <p>Activitatea 5</p> <p>Promovarea ADR, informare și comunicare intra- și inter regionale</p>

Program 1 <i>Extinderea și reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare</i>	Program 2 <i>Reconstrucția, reabilitarea și amenajarea drumurilor regionale și locale.</i>	Program 3 <i>Dezvoltarea infrastructurii serviciilor aeroportuare și crearea punctelor de trecere a frontierei</i>	Program 4 <i>Dezvoltarea resurselor umane</i>	Program 5 <i>Dezvoltarea IMM și a infrastructurii de afaceri</i>	Program 6 <i>Protecția mediului ambiant și prevenirea calamităților naturale</i>	Program 7 <i>Îmbunătățirea atractivității turistice</i>	Program 8 <i>Activități prioritare pentru implementarea SDR</i>
<p>s.Tvardița (s.Tvardița, Taraclia)</p> <p>Proiect 1.7</p> <p>Aprovizionarea cu apă potabilă de calitate a satelor comunei și infrastructurii comunei Albota de Sus.(Albota de Sus, Taraclia)</p> <p>Activitatea 1.8</p> <p>Organizarea unui studiu regional pentru identificarea situației RDS în domeniul apă/canalizare și utilizarea informațiilor în elaborarea de proiecte regionale</p>	<p>satul Sagaidacul Nou raionul</p> <p>Cimișlia. (CR Cimișlia)</p> <p>Proiect 2.8</p> <p>Reabilitarea infrastructurii drumului în s.Carahasani – oportunități sporite de dezvoltare economică pentru zona de sud a Republicii Moldova (s.Carahasani, Ștefan Vodă)</p> <p>Proiect 2.9</p> <p>Reparația capitală a drumului local R607 (Cîrpești, Cantemir)</p> <p>Proiect 2.10</p> <p>Reconstrucția drumului Ciulai – Carbolia (s.Vinogradovca, r.Taraclia)</p> <p>Proiect 2.11</p> <p>Reconstrucția și construcția drumurilor din satul Novisiolovca (s.</p>						

Program 1 <i>Extinderea și reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare</i>	Program 2 <i>Reconstrucția, reabilitarea și amenajarea drumurilor regionale și locale.</i>	Program 3 <i>Dezvoltarea infrastructurii serviciilor aeroportuare și crearea punctelor de trecere a frontierei</i>	Program 4 <i>Dezvoltarea resurselor umane</i>	Program 5 <i>Dezvoltarea IMM și a infrastructurii de afaceri</i>	Program 6 <i>Protecția mediului ambiant și prevenirea calamităților naturale</i>	Program 7 <i>Îmbunătățirea atractivității turistice</i>	Program 8 <i>Activități prioritare pentru implementarea SDR</i>
	<i>Novosiolovca, Taraclia)</i>						

DIRECTOR ADR SUD

MARIA CULEȘOV